

70 lat minęło... Piękny wiek „Kurier Wileńskiego”

To były piękne i wzruszające godziny. Pełne wspomnień i rodzinnej atmosfery. W niedzielę 2 lipca „Kurier Wileński” obchodził swój jubileusz 70-lecia.

W związku z tym, w intencji byłych i obecnych pracowników, współpracowników oraz czytelników gazety została odprawiona Msza św. w kościele św. Apostołów Piotra i Pawła na Antokolu. Ks. prałat Wojciech Górlicki podkreślił, że gazeta to misja. Następnie pracownicy, współpracownicy i przyjaciele gazety udali się do restauracji „Sakwa”. Ten zacy i okrągły jubileusz stał się wspaniałą okazją do wspomnień. »6-7

VI Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy

»2

9 771392 040028

Duchniewicz broni tabliczek: nie wykluczamy zaskarżenia

»28-29

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt).

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Sekretarz redakcji:
Liucija Stankevičiūtė
(l.stankeviciute@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojc, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwilenski.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: VŠĮ „Kurier Wilenski”
Druk: VŠĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 3000 egz.

*Materialów niezamówionych redakcja nie
zwraca. Zastrzeżenie o prawie
do skracania i adiacji tekstów.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbieżne z opinii redakcji.*

Redaktor dżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

VI Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy

VI Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy zorganizowany przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska i Radę Polonii Świata odbył się w Warszawie w dniach 29 czerwca – 2 lipca br. Rozpoczął się od sesji inauguracyjnej w Sejmie RP. Honorowy patronat nad zjazdem objął prezydent Andrzej Duda. W Zjeździe uczestniczyła również delegacja z Litwy.

Prezydent Andrzej Duda wraz z małżonką Agatą Kornhauser-Dudą spotkali się w Ogrodach Pałacu Prezydenckiego z uczestnikami VI Zjazdu Polonii i Polaków za Granicą. „Dziękuję za to, że na co dzień nas wspieracie, że bronicie dobrego imienia Polski, że prowadzicie w swoich krajach akcje, które tego dobrego imienia Polaki mają bronić, że reagujecie. To wiele w przestrzeni międzynarodowej zmieniło” – mówił prezydent.

Pełnomocnik rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą, Jan Dziedziczak, podkreślił w swoim wystąpieniu, że zorganizowanie Zjazdu w Sejmie jest przykładem najwyższego, możliwego szacunku, jakim polskie państwo darzy przedstawicieli Polonii na całym świecie. Dodał, że poza granicami kraju żyje 1/3 polskiego narodu. Zwrócił uwagę, że poprzedni Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy miał miejsce pięć lat temu, czyli w 2018 r. Dziedziczak mówił, że w

ciągu tych pięciu lat bardzo wiele się zmieniło i wydarzyło. Przewodniczący Rady Polonii Świata, Jarosław Narkiewicz, również zwracał uwagę na rosyjską agresję na Ukrainę, przypomniał, że Polacy na Białorusi także poddawani są represjom. Zaznaczył, że we współczesnym świecie szczególnie ważne są typowe wyzwania stojące przez organizacjami Polaków poza granicami kraju, takie jak zachowanie polskiej tożsamości.

Prezes Stowarzyszenia Wspólnota Polska, Dariusz Piotr Bonisławski, wskazywał na represje, jakim poddawani są Polacy m.in. na Białorusi.

Minister w KPRM, przewodniczący Rady Krajowej Stowarzyszenia Wspólnota Polska, Henryk Kowalczyk mówił, że Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy jest po to, aby przedstawiciele rządu i parlamentarzyści wsłuchiwali się w potrzeby Polonii. Kowalczyk podkreślił, że w bardzo złej sytuacji jest Polonia na Białorusi czy w Rosji. Zapewniał, że Polska z otwartymi ramionami przyjmuje wszystkich Polaków, którzy chcą wrócić do ojczyzny.

Obrady VI Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy w Kancelarii Premiera były okazją do wręczenia Odznak Honorowych za Zasługi dla Polonii i Polaków za Granicą. Uhonorowani zostali: Jarosław Narkiewicz –

przewodniczący Rady Polonii Świata, Marek Kubiak – przewodniczący Oddziału Miasta Wilna Związku Polaków na Litwie, Zdzisław Palewicz – mer rejonu sołecznickiego oraz organizacje: Stowarzyszenie Wspólnota Polska, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego, Fundacja Wolność i Demokracja, Stowarzyszenie Nasza Polonia z Australii, Polska Misja Katolicka w Brazylii, Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w Republice Czeskiej, Kongres Polaków w Republice Czeskiej, Związek Polaków na Łotwie, Związek Polaków w Niemczech, Związek Polaków w Rumunii, Kongres Polonii Amerykańskiej, Komitet Smoleńsko-Katyński ze Stanów Zjednoczonych, Światowe Stowarzyszenie Mediów Polonijnych, Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny z Wielkiej Brytanii.

W programie Zjazdu znalazły się m.in. spotkania z władzami państwowymi i parlamentarzystami w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Sejmie, debaty na temat różnych aspektów życia polonijnego (rola oświaty, polonijna kultura, misja duszpasterstwa, przedsiębiorczość i inicjatywy gospodarcze) oraz wizyty w miejscach pamięci. ■

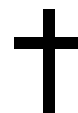
TVP
WILNO

Podzielamy ból i smutek oraz składamy wyrazy głębokiego współczucia

Tadeuszowi Jankowskiemu

z powodu odejścia do wieczności **żony Ireny**

Koledzy z lat szkolnych

We Francji trwają uliczne zamieszki, po tym, jak policja zastrzeliła 17-latkę, który nie zatrzymał samochodu na żądanie policji. Wojskowy patrol na ulicach Paryżu Fot. EPA-ELTA

Flaga z Bachmutu zmierza na szczyt NATO

Flaga Ukrainy, przekazana przez żołnierzy walczących z Rosjanami w Bachmucie na wschodzie kraju, niesiona przez biegaczy ukraińskich i litewskich zmierza do Wilna, gdzie 11 lipca rozpocznie się szczyt NATO.

Kijów oczekuje, że na szczycie padną twarde deklaracje na temat przyszłego członkostwa Ukrainy w Sojuszu Północnoatlantyckim.

Ultramaraton, w którym uczestniczy 33 biegaczy z

Ukrainy i Litwy wyruszył z frontową flagą z Kijowa 25 czerwca. W sobotę dotarł do ukraińskiego przejścia granicznego Uściług, które prowadzi do polskiego Dorohuska – poinformowała w niedzielę Państwowa Straż Graniczna Ukrainy.

„Wczoraj (w sobotę) w pobliżu punktu granicznego Uściług drużyna ukraińskich biegaczy przekazała flagę przyjaciółom z Litwy. Dostarczą oni ukraińską flagę

do Wilna, gdzie planowane jest jej wywieszenie przed szczytem państw NATO, który ma się odbyć 11 lipca” - przekazała straż graniczna.

Uczestnicy ultramaratonu będą pod hasłem „#UkraineNATO33”. Ukraina liczy, że w przyszłości stanie się 33. członkiem NATO – po niedawno przyjętej do Sojuszu Finlandii oraz Szwecji, która ma być 32. członkiem tej organizacji.

PAP

Imieniny

4 lipca

Alfreda, Andrzeja, Aureliana, Berty, Elżbiety, Hiacynta, Innocentego, Jacka, Józefa, Juliana, Malwina, Ozeasza, Piotra, Teodora, Wielisława

5 lipca

Antoniego, Bartosza, Cyryla, Eliasza, Filomeny, Jakuba, Marii, Marty, Michała, Teliminy, Trofima, Wilhelma

Cytat dnia

„Jestem oburzony i zdegradowany takimi czynami. Każda księga uważana za świętą przez swoich ludzi musi być szanowana na znak szacunku dla tego, kto wierzy. Wolność wypowiedzi nie powinna być nigdy używana jako usprawiedliwienie, by obrazić innych” – powiedział papież Franciszek z powodu niedawnego spalania Koranu w Sztokholmie.

Szanowna Redakcjo „Kuriera Wileńskiego”, Szanowne Kierownictwo Redakcji! Kochani Koledzy!

Serdecznie dziękuję za tak rodzinne obchody 70-lecia Redakcji „Kuriera Wileńskiego”. Po wielu latach znów mogli się spotkać dziennikarze „Czerwonego Sztandaru” i „Kuriera Wileńskiego”, mogli wspominać dawne czasy, które były piękne, choć niełatwe. Gościnność kierownictwa Redakcji świadczy, że o tej najstarszej ekipie dziennikarzy tu się pamięta i ceni.

Osobiście dziękuję bardzo za wręczenie mnie przepięknego pucharu w biało-czerwonych barwach, jako dar za przyznanie mnie w plebiscycie czytelników „Kuriera Wileńskiego” tytułu Polak Roku 2022. Ten dar traktuję jako relikwię przyznaną mnie przez redakcję i czytelników tej pierwszej polskiej gazety za utrzymanie polskości.

Życzę redakcji „Kuriera Wileńskiego” dalszych owocnych lat twórczych, pomysłowości w doczekaniu kolejnych jubileuszy.

Z szacunkiem Krystyna Adamowicz

Liczba dnia

1278

Rosjanom odmówiła

wjazd na Litwę Litewska Straż Graniczna (VSAT) od września w związku z dodatkowymi ograniczeniami, dotyczącymi m.in. wjazdu na terytorium państw bałtyckich i Polski.

Przed szczytem NATO przestaw swoje auto

Władze stolicy proszą mieszkańców Starego Miasta w Wilnie o wycofanie samochodów z miejsc parkingowych podczas szczytu NATO. Ograniczenia ruchu obowiązują będą do 13 lipca. Mieszkańcy mogą parkować za darmo w innych dzielnicach i strefach płatnego parkowania. Zostaną zainstalowane znaki zakazu parkowania, a specjalne miejsca parkingowe będą dostępne na wyznaczonych obszarach. Dostęp do niektórych parkingów będzie ograniczony. Obszary objęte ograniczeniami będą zamknięte dla pojazdów, w tym rowerów i skuterów elektrycznych. Ruch samochodowy w mieście będzie poważnie ograniczony, dlatego władze proszą o korzystanie z transportu publicznego. Szacuje się udział około 40 delegacji i ponad 2 tys. dziennikarzy. Więcej informacji na portalu nato.vilnius.lt.

Skaistė zaprasza polskie banki. Dla zwiększenia konkurencji

Rząd Litwy zaprasza polskie banki do inwestowania w celu zwiększenia konkurencji rynkowej w sektorze bankowym. Minister finansów, Gintarė Skaistė, podkreśla korzyści wynikające z większej konkurencji: obniżenie kosztów i poprawę jakości usług. Litwa oferuje dogodne warunki dla nowych podmiotów, ponieważ rynek jest silnie skoncentrowany — dwa największe banki kontrolują ponad połowę rynku pod względem aktywów, pozostawiając miejsce dla nowych uczestników. W poniedziałek Skaistė i przedstawiciele Banku Litwy spotkali się w Warszawie z przedstawicielami polskiego sektora finansowego. Według ministerstwa, Litwa stworzyła szczególnie dobre środowisko dla banków, o czym świadczą dobre wyniki banków w ubiegłym roku.

Nowe oblicze Góry Bouffałowej coraz bliżej

Na Górze Bouffałowej realizowany jest projekt przebudowy. Wcześniej w czerwcu ruch był utrudniony. Teraz przebudowa rusza do następnych etapów. W ramach projektu powstanie płynne połączenie terenów zielonych Góry Bouffałowej z parkiem Zakret, a nad ulicą Tauro zostanie zbudowany wiadukt dla pieszych. Projekt obejmuje renowację starego placu zabaw dla dzieci i budowę nowego placu zabaw, stworzenie cichych terenów rekreacyjnych i sportowych ze sprzętem do ćwiczeń na świeżym powietrzu oraz parkingu. Narodową Salą Koncertową „Tautos namai” (lit. „Dom Narodu”). Budowa sali koncertowej ma rozpocząć się w przyszłym roku i zakończyć do końca 2026 roku.

25. wyjazd Jałówki do Świętej. Towarzyszył diakon Domański

W drugiej połowie czerwca roku 80-osobowa grupa uczniów klas 4-II G z Gimnazjum im św. Jana Bosko w Jałowce wraz z nauczycielami wyruszyła na odpoczynek nad Morze Bałtyckie do Świętej. To 25. taki wyjazd tej szkoły, uznawany już za tradycyjny. Odpoczywającym towarzyszył, jak dowiadujemy się od szkoły, wieloletni przyjaciel, diakon Mirosław Domański. Szkoła odwiedziła miejscową parafię, w której powitał ją proboszcz Zenon Degutis. „Cieszymy się, że od 25 lat łączy nas przyjaźń z miejscową parafią, z czego jesteśmy dumni” — czytamy w komunikacie szkoły.

Pożar bloku w Szawlach. Z 9. piętra wyskoczyła kobieta

W poniedziałek 3 czerwca po południu w Szawlach wybuchł pożar. W wyniku pożaru bloku, z 9. piętra wyskoczyła kobieta. Służby otrzymały zgłoszenie o godz. 13:04, że w bloku przy ul. Aido wybuchł pożar. Straż pożarna i ratownictwo poinformowały BNS, że pożar wybuchł w mieszkaniu na 9. piętrze 12-piętrowego budynku. Według wstępnych danych kobieta wyskoczyła z balkonu, a dwie inne osoby zostały wyniesione z miejsca pożaru. Obie zmarły.

Rejwach w rejonie wileńskim. Przeliczone wyniki konkursu rolników

Wyniki konkursu rolników (lit. artiją varžybos) w rejonie wileńskim, który odbył się 16 czerwca, zostały przeliczone i trzecie miejsce przyznano Czesławowi Awdejowi, rolnikowi ze starostwa mickuńskiego.

W tegorocznym konkursie w Rukojniach, Czesław Awdej początkowo zajął 5. miejsce na 8 uczestników. Po zauważeniu błędu w liczeniu i ponownym przeliczeniu punktów okazało się, że to rolnik z Mickun zasłużył na 3. miejsce. Ruslan Naruniec, kierownik Wydziału Gospodarki Rolnej Administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego, wraz z Teresą Gerdviliene, jedną z trzech sędziów konkursu, przyjechali do Mickun, by osobiście przeprosić zdobywcę trzeciego miejsca i wręczyć mu puchar, list z podziękowaniami, nagrodę pieniężną oraz tradycyjny wieniec dębowy.

Swoje pozdrowienia przesłała również starościna Mickun, Renata Mickiewicz wraz z zespołem. Edward Nowicki, rolnik ze starostwa mariampolskiego, został również przeproszony za błąd w liczeniu i po ponownym przeliczeniu zajął 4. miejsce. Organizatorzy przepraszają wszystkich uczestników za błąd w liczeniu.

W Wielkiej Rzeszy powstanie kościół ewangelicki

W Wielkiej Rzeszy powstanie ewangelicki kościół. Obecnie budowa jest na etapie przygotowania projektu. Budynek stanie przy ul. Tilito 1B. Przygotowywany jest projekt budowlany budynku sakralnego (domu modlitwy) w gminie Wilno r., Riešės sen., Didžiosios Riešės k., Tilito st. 1B. Przeznaczenie budynku: budynek sakralny. Propozycje projektowe przygotowała pracownia MB Vilniaus architektai. Kierownik projektu Mantas Žybybas.

Szojgu wypowiedział się po buncie Prigożyna. Nic konkretnego

Minister obrony Federacji Rosyjskiej Siergiej Szojgu po raz pierwszy wypowiedział się na temat buntu Prigożyna i wagnerowców 23-24 czerwca. Podziękował w reżimowych mediach żołnierzom, którzy nie stanęli po stronie wagnerowców.

Stwierdził, że przewrót nie udał się, ponieważ siły zbrojne Rosji wykazały się lojalnością. Nie skomentował, co ma się stać dalej z Jewgienijem Prigożynem, który 23 czerwca oskarżył regularną armię rosyjską o uderzenie na tyły najemników Wagnera. Wykorzystał ten incydent jako pretekstu do zebrania swoich najemników i ruszenia na Moskwę. Choć Prigożyn powtarzał, że jest to marsz na rzecz sprawiedliwości, aby ukarać Szojgu i dowódcę sił rosyjskich Gierasimowa, to gdy prezydent Władimir Putin nazwał go zdrajcą, zasugerował na swoim kanale na Telegramie, że „Rosja wkrótce będzie miała nowego prezydenta”.

Ministerstwo chce wykorzystać AI w oświacie i pracy nauczycieli

Ministerstwo Oświaty, Nauki i Sportu zaprasza do panelowej dyskusji o potencjale sztucznej inteligencji w oświacie. Narodowa Agencja Oświaty zapewni wsparcie i szkolenia dla nauczycieli. Raport podkreśla potrzebę koordynacji, zastosowania międzynarodowych zaleceń i bezpiecznej integracji SI w klasach. Litewskie Stowarzyszenie Sztucznej Inteligencji zaleca integrację modeli językowych, ale ostrzega przed nieodpowiednim użyciem. W szkoleniach z kompetencji cyfrowych i specjalnych programach edukacyjno-rozrywkowych weźmie udział 4 tys. nauczycieli.

Polacy z nowym batem na agresywnego chłoniaika

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu wyprodukował komórki CAR-T, które czekają na zarejestrowanie badania klinicznego. Prof. Tomasz Wróbel liczy, że jeszcze tej jesieni będą mogły być podane pacjentom z agresywnym chłoniaikiem. Terapia CAR-T polega na modyfikacji genetycznej limfocytów T pobranych od chorego, aby mogły zniszczyć komórki nowotworowe. Komórki CAR-T zostały już wyprodukowane i przeszły proces walidacji, ale nie mogą być stosowane bez rejestracji badania klinicznego. Procedury rejestracyjne zależą od Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych. Prof. Wróbel jest zmotywowany, aby komórki CAR-T, produkowane w Polsce, mogły być stosowane już jesienią.

Dobrowolska odciążona: Jakstas nowym ministrem oświaty

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda mianował Gintautasa Jakstasa (na zdjęciu) na ministra oświaty, nauki i sportu. Jakstas obejmie stanowisko po złożeniu przysięgi 4 lipca. Prezydent oczekuje, aby nowy minister działał na zasadzie konsensusu i słuchał społeczności edukacyjnej, naukowej i sportowej. Nominację złożyła premier Ingrida Šimonytė. Jakstas obiecał kontynuację prac i efektywne wdrożenie zmian. Ministerstwo nie miało stałego szefa od 24 maja, a obecnie jest tymczasowo zarządzane przez Ewelinę Dobrowolską, minister sprawiedliwości z Partii Wolności. Prezydent Gitanas Nausėda zachęcał do szybszego mianowania ministra obawiając się, że kierowanie dwoma resortami może być nadto obciążające dla minister Dobrowolskiej.

W dwa dni 150 nakazów. Działa już „order przemocy”

Po wejściu w życie nowych przepisów ochrony przed przemocą domową, tzw. „order przemocy”, policja w ciągu dwóch dni nakazała tymczasowe wyprowadzenie się z domów prawie 150 potencjalnym sprawcom.

W tym czasie otrzymano 353 zgłoszenia dotyczące potencjalnej przemocy domowej, a 147 nakazów opuszczenia miejsca zamieszkania zostało wydanych po indywidualnej ocenie sytuacji. Nakazy te zobowiązują sprawców do opuszczenia miejsca zamieszkania i zakazu kontaktowania się z osobą zagrożoną przemocą. Według raportu, 91 spraw było przedmiotem dochodzenia przedprocesowego lub procedury wyjaśniającej. Mindaugas Akelaitis z Departamentu Policji podkreśla, że niezwłoczna pomoc dla osób zagrożonych przemocą znacznie zmniejsza ryzyko stania się ofiarami przestępstw w przyszłości. Nowa wersja ustawy o ochronie przed przemocą w rodzinie, obowiązująca od 1 lipca, wprowadza po raz pierwszy nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania jako środek zapobiegawczy.

Zgodnie z prawem, osoby dorosłe, które mogą być sprawcami przemocy domowej, mogą otrzymać nakaz tymczasowego wyprowadzenia się z domu, zakazu zbliżania się do osoby zagrożonej i zakazu odwiedzania jej miejsca zamieszkania. „Order” może być wydany przez funkcjonariusza policji nie później niż 12 godzin od zgłoszenia możliwej przemocy w bliskim środowisku. Wydawany jest na 15 dni i po tym czasie traci ważność, albo jeśli rozpoczęto postępowanie przedsądowe i jest przewidziany środek zapobiegawczy, np. areszt. Wydany przez policjanta „order” można zażądać do sądu.

Str. opr. A.Klonowski na podst. vrsa.lt, vilnius.lt, BNS, PAP, inf.wł., Szk. w Jałowie; Fot. ELTA, vrsa.lt

Masz newsa? Skontaktuj się z dziennikarzem: a.klonowski@kurierwilenski.lt

70 lat minęło... Piękny wiek „Kuriera Wileńskiego”

1.>>

Honorata Adamowicz

Mszę św. odprawił ks. prałat Wojciech Górlicki, proboszcz parafii pw. św. Piotra i Pawła w Wilnie. „Wszystkim pracownikom »Kuriera Wileńskiego« życzę światła Ducha Świętego, aby w swojej pracy zawsze kierowali się prawdą, aby ich praca przynosiła też piękne owoce. Dziękuję bardzo za ten pomysł, że swój jubileusz »Kurier Wileński« chciał świętować w połączeniu z Eucharystią, która jest jednocześnie źródłem łaski” – podczas mszy mówił ks. prałat.

Redaktor naczelny Robert Mickiewicz dziękował wszystkim pokoleniom dziennikarzy, pracownikom sekretariatu, administracji, redaktorom, którzy w ciągu minionych 70 lat tworzyli gazetę, za ich wysiłek i ciężką pracę. Dziękował również pokoleniom czytelników, którzy w ciągu 70 lat nas czytali. Dziękował także Państwu Polskiemu, które od ponad dwóch dekad finansowo wspiera „Kuriera Wileński”, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a także Senatowi RP, Ministerstwu Spraw Zagranicznych, które wcześniej pełnili tę misję. Szczególne słowa podziękowania padły pod adresem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego, która od ponad dwóch dekad opiekuje się naszym piśmie.

– Najważniejszą naszą misją jest praca dla polskości. Ta myśl przyświeca naszej codziennej działalności – mówił redaktor.

Uroczystość 70-lecia swym udziałem zaszczyliło wielu dostojnych gości: Jego Ekscelencja Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej na Litwie Konstanty Radziwiłł, Dorota Mamaj – I Radca-Dyrektor Instytutu Polskiego, przedstawiciele Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego – Olga Alehno i Filip Ziemecki, doradca mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza – Daniel Żamojć, przedstawiciel kierownictwa Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”

– Józef Kwiatkowski, zwycięzca plebiscytu „Kuriera Wileńskiego” na Polaka Roku, w tym zwyciężczyni XXV edycji plebiscytu – Krystyna Adamowicz.

Podczas uroczystości ambasador Konstanty Radziwiłł zaznaczył, że redakcja „Kuriera Wileńskiego” może zawsze liczyć na wsparcie, jeżeli ono będzie potrzebne i na życzliwość, która będzie potrzebna także ze strony Warszawy, ze strony Macierzy.

„Podziwiam państwa profesjonalizm, bo ta gazeta jest po prostu dobrą gazetą. I właściwie to jest chyba warunek, żeby ona się mogła trzymać, bo samymi apelami czy uczuciami, dobrą wolą czy chęciami nie da się zrobić,

żeby ludzie czytali gazetę, a ona ma czytelników właśnie dlatego, że jest dobrą gazetą. I tego też trzeba pogratulować, ale gratuluję również tego uporu, tego nie tylko profesjonalnego podejścia, ale także poczucia misji, które państwo mają” – zaznaczył Konstanty Radziwiłł. Prezes Zarządu „Kuriera Wileńskiego”, Zygmunt Klonowski, powiedział, że minęło równo 25 lat, odkąd rodzina Klonowskich stała się odpowiedzialna za tę gazetę.

– W 1998 r. weszliśmy w skład właścicieli gazety. Potem tak się złożyło, że przyjęliśmy całkowicie odpowiedzialność za tę gazetę.

7.>>

6.>>

Dużo jest związanych z tym wspomnień, ale pierwsze, co się pamięta, to przerażenie i strach. Wszystkiego się baliśmy, ale dzisiaj już nie boimy się i to bardzo dobrze – wspominał prezes.

Siostra Michaela Rak, założycielka i kierowniczka Hospicjum im. bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie, zwyciężczyni plebiscytu „Polak Roku 2014” przypomniała, że kiedy 15 lat temu na Litwę przyjechała misja hospicyjna, „Kurier Wileński” był pierwszym, który stanął jako fundament, żeby ta misja hospicyjna się rozwijała.

Wzruszającym momentem było wręczenie pucharu zwyciężczyni XXV edycji Plebiscytu Czytelników „Kuriera Wileńskiego”, Krystynie Adamowicz. „Dziękuję bardzo za zaszczyt otrzymania tego pucharu. Ten puchar w moim domu będzie jak relikwia »Kuriera Wileńskiego«. Tutaj są ludzie, którzy jeszcze pracowali w »Czerwonym Sztandarze« i nie wstydzimy się tego” – powiedziała laureatka.

Wielu zaproszonych gości na jubileusz „Kuriera Wileńskiego” stało przed trudnym wyborem, ponieważ otrzymali również zaproszenie na odbywający się w tym samym czasie w Warszawie VI Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy.

Jako pierwszy jeszcze we czwartek „Kurierowi Wileńskiemu” złożył pozdrowienia dyrektor Domu Kultury Polskiej, Artur Ludkowski. Krystyna Dzierżyńska, prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”, uczestniczyła w VI Zjeździe Polonii i Polaków z Zagranicy, dlatego też nie mogła być na uroczystości. W liście z życzeniami prezes napisała: „Nasze Stowarzyszenie szczególnie sobie ceni wsparcie dziennika w obronie szkolnictwa polskiego na Litwie oraz za szereg publikacji i reportaży poświęconych polskiej oświacie na Wileńszczyźnie i sylwetkom naszych nauczycieli siłaczy”.

Przed licznie zgromadzoną publicznością wystąpili: Radosław Stasiło, laureat szóstej edycji Konkursu Piosenki „Do słów Agnieszki Osieckiej” oraz zdobywczyni Grand Prix tego konkursu, Justyna Leonowicz. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Rewitalizacja kwartałowa – najbardziej racjonalne rozwiązanie pod względem technicznym i ekonomicznym

Aby poprawić jakość życia w mieście, renowacja starych bloków mieszkalnych lub budynków użyteczności publicznej nie wystarczy – samorządy powinny zwrócić się ku renowacji dzielnic, aby osiągnąć najlepsze wyniki. Pozwoliłoby to zaoszczędzić środki z budżetu państwa, zapewnić jakość życia mieszkańców i przyczynić się do mniejszego zanieczyszczenia środowiska. Ekspert komentuje, czym jest rewitalizacja kwartałowa (renowacja dzielnic) i dlaczego jest ważna dla samorządów, mieszkańców i środowiska.

Większość zasobów na Litwie była do tej pory wykorzystywana niezbyt efektywnie – do modernizacji pojedynczych bloków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej. Ramūnas Gatautis, doktor nauk w dyscyplinie inżynieria energetyczna i ciepła z Grupy ds. Polityki Budowlanej i Mieszkaniowej przy Ministerstwie Środowiska, twierdzi, że ta ścieżka nie rozwiązuje podstawowych problemów miasta, dlatego władze publiczne starają się skupić więcej zasobów na renowacji dzielnic – czyli właśnie renowacji kwartałowej.

„Miasto to cały mechanizm. Dom nie może funkcjonować bez infrastruktury inżynierskiej. Jeśli wyraźnie widzimy, że nasze budynki są zaniedbane, poniszczony, zużyte i wymagają poważnych napraw, to instalacje inżynierskie zaopatrujące ten budynek również są już zniszczone i wymagają odnowienia. Budynek i miejskie sieci inżynierskie muszą do siebie pasować, jak dwa koła w rowerze, ponieważ jeśli jedno koło zostanie odnowione z nową oponą i łożyskami, a drugie koło pozostanie z przebitą oponą i połamanymi szprychami, nie zajedzie zbyt daleko” – wyjaśnia rozmówca.

BUDYNKI TO PIERWSZY KROK

Systematyczne podejście pomoże osiągnąć szybsze i lepsze wyniki w renowacji dzielnic. Pierwszym krokiem jest renowacja budynków, takich jak bloki mieszkalne, szkoły, przychod-

Renowacja bloków wielomieszkańczych na Litwie. Fot. z archiwum APVA

nie lub inne budynki prywatne lub publiczne. Następnie należy zmodernizować podziemne media w dzielnicy, a dopiero potem można zająć się otoczeniem kwartału – oświetleniem, parkingami, ścieżkami, zielenią i ławkami, placami zabaw.

„Najlepszym przykładem jest centralne ogrzewanie budynków. Nie jest tajemnicą, że stare budynki zbudowane podczas okupacji sowieckiej są nieefektywne energetycznie. Jeśli blok mieszkalny zostanie odnowiony i odpowiednio ocieplony, jego zużycie ciepła można zmniejszyć o około połowę. Dlatego konieczna jest wymiana systemu grzewczego w budynku na nowy, który zaspokoi nowe zapotrzebowanie budynku na ciepło” – mówi ekspert.

MODERNIZACJA INSTALACJI INŻYNIERSKICH

Przeprowadzając renowację bloku, należy ocenić jego potencjał ekonomiczny i inżynierski. Modernizacja mediów i koordynacja planów rozwoju i rozwiązań technicznych to prawdziwe wyzwanie, ale to jedyny sposób na zapewnienie efektywności energetycznej, oszczędności dla mieszkańców i budżetu publicznego oraz poszanowanie środowiska.

R. Gatautis powiedział, że aby osiągnąć najlepszy wynik, należy również zmodernizować miejskie systemy zaopatrzenia w wodę, kanalizacji domowej i deszczowej, a także systemy zaopatrzenia w energię elektryczną, które są zużyte. Można zauważyć, że w przeciwieństwie do dostaw i

zużycia ciepła, zapotrzebowanie na energię elektryczną w budynkach tylko rośnie.

NAJBARDZIEJ RACJONALNE TECHNICZNIE I EKONOMICZNIE ROZWIĄZANIE

Zdaniem eksperta, modernizacja wszystkich systemów miejskich w oparciu o zasady renowacji bloków jest rozwiązaniem najbardziej racjonalnym technicznie i ekonomicznie. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że procesy renowacji bloków wymagają również odpowiedniego przygotowania ze strony mieszkańców i władz miasta.

„Rewitalizacja dzielnic to ogromne wyzwanie dla samorządów. Będzie wymagała dużo czasu, pieniędzy, wysiłku organizacyjnego, zaangażowania specjalistów z wielu instytucji, cierpliwości i dobrej woli mieszkańców. Prowadzone są projekty pilotażowe, aby uczyć się i ograniczać błędy. Niektóre litewskie miasta mają już doświadczenie z pierwszymi przykładami rewitalizacji dzielnic, z których wszyscy możemy się uczyć w przyszłości” – mówi Gatautis.

Kotryna Grušauskaitė

Zam. 2089

apva Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
Aplinkos projektų valdymo agentūra

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Spotkanie z poezją pogranicza w Krasnogrudzie

Ilona Lewandowska

Na polsko-litewskim pograniczu w dniach 30 czerwca – 2 lipca odbył się festiwal Wielkie Xięstwo Poezji – trzydniowy cykl spotkań z poezją, w ramach którego odbyły się rozmowy, wieczory literackie i muzyczne, premiery filmowe, zaprezentowane zostały nowości książkowe.

PREMIERA „DEKADENTA”

Litewskim akcentem podczas festiwalu była polska premiera filmu biograficznego poświęconemu Tomasowi Venclovie pt. „Dekadent Nr 2419”, w której wziął udział bohater filmu, a także, Teresa Rożanowska producentka i Lina Žukauskaitė, autorka scenariusza. Dyskusję popremierową poprowadził Krzysztof Czyżewski.

„Już nie jestem emigrantem. Od kilku lat mieszkam w Wilnie, bo czuję się w potrzebny w tym mieście. Litwa wciąż nie jest w pełni ustabilizowana, podobnie jak Polska” – zauważył Tomas Venclova. Jak powiedział, nadal doświadcza tego, że jego poglądy napotykają na opór opinii publicznej przede wszystkim ze względu na antynacjonalizm, jaki konsekwentnie reprezentuje. „Widzimy, do czego doprowadził obecnie nacjonalizm rosyjski. Uważam, że nie można z nim walczyć podsycając nacjonalizm litewski czy polski, ale opierając się na wartościach prawdziwie demokratycznych, europejskich i prawdziwie chrześcijańskich” – zważył poeta.

POEZJA W OBLICZU WOJNY

Wiele uwagi podczas festiwalu poświęcono Ukrainie. W czasie debaty „Poezja w obliczu wojny”, którą poprowadził Krzysztof Czyżewski, zaprezentowana została trzecia seria „Biblioteki Poezji Ukrainy”. Jest to wyjątkowa, bo licząca już 20 tomów inicjatywa wydawnicza Fundacji Pogranicza. Znalazły się w niej wiersze znanych twórców, jak Oksana Zabuz-

Festiwal Wielkie Xięstwo Poezji odbywa się co roku w Międzynarodowym Centrum Dialogu w Krasnogrudzie. Fot. autorka

ko i Serhij Żadan, ale też najmłodszych ukraińskich poetek i poetów, których wiersze publikowane są w języku polskim po raz pierwszy.

Uczestnicy festiwalu mieli okazję również wysłuchać wykładu mistrzowskiego pt. „Niech dla Was to będzie tylko opowieścią...» Cóż po kulturze w czasie marnym”, który wygłosił Ostap Sływynski, ukraiński poeta, tłumacz, eseista, literaturoznawca oraz krytyk literacki. W czasie festiwalu zaprezentowano również książkę „Słownik wojny” napisaną przez Ostapa Sływynskiego, do której w czasie rezydencji w Krasnogrudzie stworzyła ilustracje w technice wycinanek Anastasija Awramczuk, ukraińska artystka i graficzka z Kijowa, pracująca nad tworzeniem okładek i ilustracji do książek i mediów.

FENOMEN POGRANICZA

Oczywiście wśród wydarzeń festiwalowych nie zabrakło tych, które wiążą się z lokalnym bogactwem poetyckim Suwalszczyzny.

Nad jeziorem Boksze odbyło się spotkanie poświęcone twórczości Morisa Rosenfelda – żydowskiego poety urodzonego w Bokszech koło Sejna, który tworzył na emigracji w USA. Jego wiersze, nieznanne niemal w Polsce, zyskały ogromną popularność wśród żydowskich robotników w No-

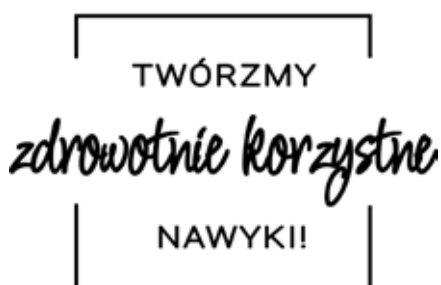
wym Jorku. Zostały przetłumaczone na angielski, francuski i niemiecki, a dzięki księżce Agaty Ganczarskiej „Tutejszy. Suwalskie korzenie Morisa Rosenfelda” mogą dotrzeć również do polskich czytelników.

W Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach odbyło się natomiast spotkanie wokół życia i twórczości Leszka Aleksandra Moczulskiego – kolejnego poety pochodzącego z Suwałk, którego twórczość jest powszechnie znana przede wszystkim dzięki piosenkom, do których teksty tworzył, a które wykonywali m.in. Skaldowie, Marek Grechuta czy zespół Anawa. W czasie spotkania, które poprowadził Zbigniew Fałtynowicz, akcentowane były szczególnie lokalne, suwalskie wątki w twórczości Moczulskiego, który w świadomości wielu zapisał się jako „znany krakowski poeta”.

Festiwal Wielkie Xięstwo Poezji odbywa się co roku w Międzynarodowym Centrum Dialogu w Krasnogrudzie, położonym tuż przy granicy polsko-litewskiej, w bliskim sąsiedztwie Sejna, we dworze, którego historia powiązana jest z rodem Miłoszów. Zarówno miejsce, jak jego postać jego patrona – Czesława Miłosza – nawiązują do dziedzictwa Rzeczypospolitej Obojga Narodów w nowym jego odczytaniu w kontekście jednoczącej się Europy. ■

Depresja poporodowa nie tylko dla kobiet?

Narodziny dziecka zwykle kojarzą się z nieskończoną radością, początkiem wspaniałego etapu życia i szczerymi gratulacjami ze strony bliskich. Co jednak, jeśli nowy członek rodziny wcale nie uszczęśliwia mamy lub taty, a wywołuje negatywne myśli i uczucia?

Viktorija Bartkutė-Vyšniauskienė, psycholog i praktyk terapii poznawczo-behawioralnej, zaleca przede wszystkim samoobserwację — jeśli wyjątkowo silne wahania nastroju i zły humor utrzymują się dłużej niż 4 do 6 tygodni po porodzie, jest to oznaka depresji poporodowej.

DOŚWIADCZAJĄ MACIERZYŃSKIEJ MELANCHOLII

Według psycholog V. Bartkutė-Vyšniauskienė, depresja poporodowa jest często mylona z matczyną melancholią, czyli tzw. baby blues.

„Do 80,8 proc. kobiet doświadczają melancholii po porodzie, która jest spowodowana nagłymi zmianami hormonalnymi oraz zmianami okoliczności życiowych. Charakteryzuje się ona smutkiem, niepewnością, strachem i podobnymi uczuciami, ale nie są one tak długotrwałe i wyraźne jak w przypadku depresji poporodowej” — wyjaśnia psycholożka.

Zazwyczaj matczyną melancholią trwa około dwóch tygodni, zanim poziom hormonów unormuje się, a kobieta odzyska siłę fizyczne i emocjonalne, dostosuje się do nowych obowiązków i nabierze pewności siebie.

Psycholog V. Bartkutė-Vyšniauskienė wezwała ludzi, aby nie oczekiwali perfekcji i pamiętali, że podczas wychowywania dziecka będą dobre i złe dni
Fot. Monika Pożerskytė

NIE TYLKO DLA KOBIEC, ALE TAKŻE DLA MĘŻCZYZN

Według specjalistki, depresja poporodowa to poważne wahania emocjonalne, które mogą wpływać na zdolność matki do dbania o siebie i swoje dziecko.

Do 19,2 proc. matek ma zdiagnozowaną depresję poporodową. Najczęściej ujawnia się ona w ciągu czterech tygodni od porodu, ale może występować przez dłuższy czas — w ciągu pierwszych sześciu miesięcy, a nawet pierwszego roku po porodzie.

„Jeśli co najmniej 4-6 tygodni po porodzie kobieta nadal nic nie chce, jest wycofana, przygnębiona, smutna,

dużo płacze, nie ma uczuć do swojego dziecka lub wręcz przeciwnie, odczuwa nawet intensywne odrzucenie, złość, brak nadziei, wyczerpanie, nie może się skoncentrować, ma długotrwałe uczucie lęku, niepewności, poczucia winy, wstydu i je za dużo lub za mało — może to być objaw depresji poporodowej” — wyjaśnia V. Bartkutė-Vyšniauskienė.

Specjalistka zwróciła uwagę, że depresja poporodowa może wystąpić również u mężczyzn: „Choć może się to wydawać dziwne — przecież fizyczne i emocjonalne obciążenie związane z porodem spoczywa na kobiecie, a nie na mężczyźnie. Ale partnerzy wokół kobiet również stają w obliczu ogromnej zmiany w ich życiu, czując niepewność, strach, odpowiedzialność bycia głową rodziny i konieczności dbania o wszystkich”.

APEL O ZROZUMIENIE — NIE MA IDEALNYCH RODZICÓW

W dzisiejszych czasach wielu rodziców jest perfekcjonistami — chcą być rodzicami idealnymi, doskonałymi partnerami, robić wszystko poprawnie. Ale często pojawienie się pierwszego dziecka w rodzinie burzy tę idyllę — rodzice stają w obliczu rzeczywistości doświadczając, że sprawy nie są tak proste i łatwe, i stają przed bardzo emocjonalnym i psychologicznym wyzwaniem.

„Często rodzice pierwszorzodnego zastanawiają się: czy naprawdę wszystko robię dobrze? Czy jestem odpowiednią mamą? Czy jestem odpowiednim tatą? Czy naprawdę robię coś, co nie zaszkodzi mojemu dziecku? Co jeszcze mogę zrobić, aby wszystko było idealne?” — mówi psycholog V. Bartkutė-Vyšniauskienė.

16.>>

— „Jednak bardzo ważne jest, aby zrozumieć, że nie ma idealnych rodziców. Będą lepsze i gorsze dni i noce podczas wychowywania dziecka. Rozumiejąc to, można bardziej odpowiednio ocenić pojawiające się trudności i zmiany, a także spróbować zareagować z »chłodniejszą głową« i przyzwyczaić się do zmian w życiu” — dodaje.

PO POMOC — PO DWÓCH TYGODNIACH

Psycholog zwróciła uwagę, że obaj rodzice powinni odpowiedzialnie monitorować samopoczucie i emocje swoje i partnera.

„Jeśli stan apatii utrzymuje się przez dwa tygodnie, należy nie zwlekać i zwrócić się o pomoc do specjalistów w dziedzinie zdrowia psychicznego, którzy pomogą ustalić prawdziwe przyczyny apatii, doradzą, jak poczuć się lepiej i, jeśli to konieczne, przepiszą leki, aby zapobiec pogorszeniu się sytuacji” — wyjaśnia psycholog.

Dodaje, że kompetentny specjalista może stwierdzić podczas pierwszej konsultacji, czy dana osoba jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z pewnymi sytuacjami i nie będzie po-

trzebować leków, czy też wręcz przeciwnie, układ nerwowy i hormony danej osoby są tak bardzo zachwiane, że nie jest ona w stanie kontrolować swoich myśli i emocji, podejmować decyzji i odpowiednio opiekować się dzieckiem.

„Z mojego doświadczenia wynika, że często nie ma potrzeby leczenia. Podstawą wszystkiego jest akceptacja siebie i swoich myśli. Nie ma potrzeby odczuwania poczucia winy czy wstydu z powodu tego, że nie czujemy się szczęśliwi z nowym członkiem rodziny. Nie oznacza to, że jesteś złym rodzicem. Po prostu potrzebujesz więcej czasu, aby zaakceptować nowe okoliczności w swoim życiu” — mówi V. Bartkutė-Vyšniauskienė.

JAK POMÓC SOBIE LUB BLISKIEJ OSOBIE?

Nieleczona depresja poporodowa może stanowić poważne zagrożenie dla rodziców i dziecka, dlatego ważne jest, aby znać podstawowe kroki, które można podjąć, aby sobie pomóc.

Zaleca się, aby spędzać więcej czasu na świeżym powietrzu, chodzić na spacer, stosować zdrową i zbilansowaną dietę, unikać kofeiny lub innych substancji drażniących, czę-

ściej spotykać się z rodziną i przyjaciółmi oraz starać się chodzić spać o tej samej porze, o której śpi dziecko, aby odpocząć.

Osoby z otoczenia zachęca się do otwartości — do pytania, czy świeżo upieczeni rodzice potrzebują pomocy, wspólnego czasu, wysłuchania lub odpoczynku w opiece nad dzieckiem.

„Być może rodzice chcą wyjść na kolację lub po prostu się zdrzemnąć, więc będziesz wspaniałym sąsiadem, jeśli dasz im możliwość zaopiekowania się maluchem przez kilka godzin. Ważne jest również, aby zrozumieć potrzebę rodziców do bycia sam na sam z rodziną, dlatego zachęcam do pytania, oferowania pomocy, ale dawania rodzicom przestrzeni do zaakceptowania lub odrzucenia jej” — mówi psycholog V. Bartkutė-Vyšniauskienė.

Więcej informacji na temat depresji poporodowej, objawów i dostępnej profesjonalnej pomocy można znaleźć na stronie www.pagalbasau.lt.

Zam. 2088

Projekt „Twórzmy korzystne dla zdrowia nawyki!” jest wspierany finansowo ze środków Państwowego Funduszu Wzmacniania Zdrowia Społecznego

Litwa wzmacnia kontrolę na granicy z Białorusią i Rosją

Litwa wzmocniła kontrolę osób przybywających z Białorusi i rosyjskiego obwodu królewieckiego. MSW poinformowało we czwartek, 29 czerwca, że funkcjonariusze straży granicznej będą dokładniej sprawdzać dokumenty i wizy osób przejeżdżających tranzytem przez terytorium Litwy.

Szefowa resortu Agne Bilotaitė wskazała, że „jeżeli poziom zagrożenia w regionie ulegnie zmianie, możliwe jest zamknięcie granicy państwowej”.

MSW przypomina, że od 19 września ubiegłego roku obywatele Federacji Rosyjskiej wjeżdżający na Litwę przez zewnętrzną granicę Unii Europejskiej podle-

gają zaostrzonym kontrolom. Od 1 stycznia tego roku wjazdu na Litwę odmówiono 1,2 tys. obywatelom Białorusi i 1,3 tys. obywatelom Federacji Rosyjskiej.

Litewskie resorty obrony i spraw wewnętrznych uzgodniły w tym tygodniu aktualizację planu ochrony granic. Przewiduje on, w razie potrzeby, automatyczne rozmieszczenie łańcuch decyzyjny w celu zapewnienia bardzo szybkiej reakcji na wszelkie naruszenia.

Na konieczność podwyższenia bezpieczeństwa na wschodniej granicy wskazał prezydent Litwy Gitanas Nausėda po buncie najemniczej rosyjskiej Grupy Wagnera i

zapowiedzi przeniesienia się jej właściciela Jewgienija Prigożyna na Białoruś, z którą Litwa dzieli około 300 km granicy.

W czwartek prezydent Litwy ponownie wyraził zaniepokojenie wydarzeniami na Białorusi. „Bardzo prawdopodobne, że Prigożyn już tam jest. Bojownicy z jego grupy czy — jak ja ich nazywam — seryjni zabójcy mogą też pojawić się na Białorusi w każdej chwili. I nikt nie wie, kiedy mogliby się zwrócić przeciwko nam. Wschodnia flanką NATO jest teraz najważniejszym elementem” — powiedział Nausėda przed rozpoczęciem szczytu unijnych przywódców w Brukseli. ■

Wilnoteka

Koronacja Mendoga – krok ku europeizacji Litwy

6 lipca na Litwie jest obchodzony Dzień Koronacji Mendoga. Mendog oficjalnie był jedynym królem Litwy. Historyk Tomasz Bożerocki uważa, że chrzest i późniejsza koronacja niewątpliwie była krokiem ku europeizacji Litwy.

Antoni Radczenko

Liczba źródeł historycznych o panowaniu Mendoga jest bardzo ograniczona. Po raz pierwszy pojawia się w roku 1219, kiedy jako jeden z 21 książąt litewskich asygnował umowę pokojową z Księstwem Halicko-Wołyńskim. Mendog był jednym z pięciu starszych książąt Litwy. Obok Mendoga wśród książąt starszych jest wymieniony jego starszy brat Dowsprunk. Obaj byli synami na półmitycznego księcia Ryngolda. Szacuje się, że w latach 40. XIII w. Mendog zjednoczył większość ziem litewskich i zaczął tytułować się wielkim księciem Litwy.

CHRZEST I KORONACJA

W roku 1251 Mendog wraz z żoną Martą przyjął chrzest z rąk biskupa chełmińskiego Heidenryka. Nie wiemy, gdzie dokładnie odbył się akt przejścia na chrześcijaństwo. Najczęściej historycy podają trzy różne miejscowości: Wilno, Nowogródek oraz Onikszyt. 17 lipca tego roku papież Innocenty IV w swej bulli ogłosił, że Litwa stała się „własnością św. Piotra”, oznaczało to, że w oczach Europy nasz kraj stał się częścią cywilizacji chrześcijańskiej.

Dwa lata później odbyła się koronacja Mendoga. Data tego wydarzenia nie jest pewna. Część historyków podaje 29 czerwca.

— Niewątpliwie to był krok ku Europie i cywilizacji zachodniej. Z pewnością w pewnym sensie Mendog dostosował się do pewnej koniunktury, bo zarówno chrzest oraz koronacja potrzebne mu były do rywalizacji z Krzyżakami. Tym niemniej rozumiał, że chrzest i koronacja były pewnym etapem w rozwoju i czymś bardzo pożytecznym dla Litwy — wyjaśnia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” historyk Tomasz Bożerocki.

13.>>

■ Mendog oficjalnie był pierwszym i ostatnim królem Litwy

12.>>

BISKUPSTWO MISYJNE

Chrzest i koronacja Mendoga spowodowała, że papież powołał biskupstwo misyjne na Litwie. Pierwszym biskupem Litwy był Chrystian, który prawdopodobnie należał do zakonu krzyżackiego. Z nieznanых przyczyn w 1259 r. Chrystian zrezygnował z diecezji, co prawdopodobnie doprowadziło do powolnego odchodzenia Litwy od chrześcijaństwa.

W 1260 r. doszło do bitwy nad jeziorem Durben, które znajduje się na terytorium obecnej Łotwy. W bitwie z jednej strony uczestniczyły zjednoczone siły krzyżackie i kawalerów mieczowych, z drugiej — Litwini i Żmudzini pod dowództwem siostrzeńca Mendoga, księcia Trenioty. Litwini pokonali swych przeciwników, co w następstwie spowodowało powstanie Prusów. Sądzi się, że wówczas Mendog zrezygnował z chrześcijaństwa i wrócił do wiary przodków. Dwa lata później został zamordowany. Czy faktycznie powrócił do pogaństwa, nie wiadomo.

W 1268 r. Klemens IV w swej bulli zalicza Mendoga do władców chrześcijańskich. Juliusz Słowacki w 1832 r. wydał dramat „Mindowe”, z którego wynika, że chrzest Mendoga był zagrywką polityczną. „Przed ludem mnie zakrywa tajemnicza szata./Chrześcijanin, Krzyżaków przyjaciel pozorny,/Wkrótce zgnębię te zmienne, dwugłowe poczwary./Wyginą wszyscy. Wiara? wiara czeze wyrazy!/Chrzciłem się, bo mi wten czas trzeba było wiary,/Teraz, cóż za różnica? Czy krzyż od papieża,/ Czy w cerkwiach ruskich złotem błyszczące obrazy” — mówi główny bohater utworu.

Oficjalnie Litwa stała się krajem chrześcijańskim w 1387 r. za panowania Jagiellów.

— Faktycznie ta europeizacja Wielkiego Księstwa Litewskiego nie udała się do końca. Mendog musiałby zmienić swoją politykę, jak na przykład fizyczne usuwanie oponentów. To prowadziło do tego, że miał bardzo dużo wrogów. Po drugie, warto pamiętać, że chrzest Mendoga nie był chrztem

„Niewątpliwie był to krok ku Europie i cywilizacji zachodniej” — mówi Tomasz Bożerocki

Mendog dostosował się do pewnej koniunktury, bo zarówno chrzest oraz koronacja potrzebne mu były do rywalizacji z Krzyżakami. Tym niemniej rozumiał, że chrzest i koronacja były pewnym etapem w rozwoju i czymś bardzo pożytecznym dla Litwy — wyjaśnia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” historyk Tomasz Bożerocki.

Litwy. Dotyczył tylko najbliższej rodziny, a nie dworu. Nie mówiąc już o mieszkańcach księstwa. Mendog nie śpieszył się z chrystianizacją swych poddanych. Można powiedzieć, że nie był do końca konsekwentny — uważa Tomasz Bożerocki.

POWRÓT DO POGAŃSTWA

Od samego początku Wielkie Księstwo Litewskie swą ekspansję kierowało ku wschodowi. Ku księstwom ruskim, które były państwami prawosławnymi. Przykładowo syn Mendoga Wojsielk, który w 1239 r. został mianowany przez ojca księciem nowogródzkim, w 1254 r. przyjął chrzest

w obrządku wschodnim i wstąpił do klasztoru. Po śmierci ojca powrócił na Litwę, pokonał spiskowców i stał się wielkim księciem Litwy. W 1267 r. abdykował i ponownie wrócił do klasztoru. W tym samym roku, po kilku miesiącach, wrócił do polityki i został zamordowany. W latach późniejszych wielcy książęta litewscy niejednokrotnie wydawali swe dzieci za przedstawicieli książąt ruskich, co automatycznie oznaczało ich chrzest w obrządku prawosławnym. Tym niemniej Litwa nigdy na poważnie nie rozważała przyjęcia chrztu w obrządku wschodnim.

— Warto zaznaczyć, że Litwa, chociaż podbiła dużo ziem ruskich i prawosławnych, to nigdy oficjalnie nie przyjęła chrztu w obrządku wschodnim. Zawsze dążyła do przyjęcia chrztu z rąk Rzymu, a nie od Konstantynopola, Kijowa lub później Moskwy. U władców było zrozumienie, że najważniejszy jest Rzym. Później Kiejstut z Olgierdem starali się o oddzielny patriarchat dla Wielkiego Księstwa. To była jednak zagrywka polityczna, polegająca na tym, aby być niezależnym od wpływów wschodnich. Generalnie wielcy książęta zawsze stali na pozycjach, że chrzest ma przyjść z Zachodu — sądzi Tomasz Bożerocki. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Ponad 1,2 tys. dzieci na Litwie nie ma domu – tylko jedna czwarta dorosłych rozważa adopcję

Anna Pieszko

„Coraz więcej osób decyduje się przyjąć do siebie dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej i stworzyć mu prawdziwy, choć zastępczy, dom. Zdarza się, że niektórzy opiekunowie, którzy początkowo sądzą, że są w stanie to udźwignąć, z czasem się przekonują, że jest to jednak prawdziwe wyzwanie” – mówi Irena Sobaszek, wicedyrektorka ds. społecznych Centrum Dobrobytu Rodziny i Dziecka Rejonu Solecznickiego.

OBCHODY TYGODNIA OPIEKI NAD DZIECKIEM

W samorządach całej Litwy od 26 czerwca do 2 lipca trwał Tydzień Opieki nad Dzieckiem, zaś w pierwszą niedzielę lipca obchodzony był Dzień Opiekuna. Celem inicjatywy jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na potrzebę zaopiekowania się dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej i docenienie pracy rodziców zastępczych. Już trzeci rok z rzędu w każdym samorządzie odbywa się cykl wydarzeń, które pomagają rozwiać mity na temat przejmowania opieki nad dzieckiem i świętować ten dzień.

– Podobnie jak każdego roku, przez cały Tydzień Opieki nad Dziećmi odbywały się u nas różne wydarzenia poświęcone dzieciom oraz ich rodzicom zastępczym. Inicjatywa ta powstała również z myślą o tych, którzy rozważają przyjęcie dziecka do swego domu – w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi Irena Sobaszek.

CYKL IMPREZ DLA DZIECI I OPIEKUNÓW W SOLECZNIKACH

W ubiegły poniedziałek Centrum Dobrobytu Rodziny i Dziecka w Solecznikach zaprosiło do siebie na herbatkę wszystkie osoby rozważające adopcję lub podjęcie się tymczasowej opieki nad dziećmi.

– Cieszę się, że spotkanie cieszyło się zainteresowaniem. Przyszło sporo osób. Sądzę, że jakies reflek-

sje z tego spotkania usłyszą również przyjaciele i znajomi naszych uczestników i informacja nt. adopcji lub przejęcia opieki nad dzieckiem pójdzie dalej. Zebrani obejrzeli film poświęcony opiece nad dziećmi, po czym rozwinęła się dyskusja na temat litewskich realiów, jak można zostać rodzicem zastępczym lub adopcyjnym – opowiada Irena Sobaszek.

Kolejnego dnia opiekunowie z całego rejonu razem ze swymi podopiecznymi i pracownikami Centrum Dobrobytu Dziecka spędzili wesoło czas na wspólnym pływaniu na kajakach. Następna wspólna inicjatywa – sadzenie drzewka –

miała na celu upamiętnienie szlachetnej działalności opiekunów zastępczych. Wydarzenie miało piękną oprawę muzyczną, w akcji wziął udział Oskar Ruliow, młody akordeonista ze Szkoły Sztuk Pięknych w Solecznikach. Dzieci mogły też wziąć udział w twórczych zajęciach plastycznych, bawić się bańkami mydlanymi, wspólnie się zabawić i zjeść ulubione smakołyki, lody.

– Zwieńczeniem tygodnia świątecznych wydarzeń był sobotni festiwal „Dobrze jest tu rosnać” w parku Zakret w Wilnie, gdzie spotkały się rodziny zastępcze z całej Litwy, ośrodki opiekuńcze i oczywiście dzieci.

15.>>

Posadzone drzewko ma na celu uhonorowanie opiekunów i rodziców adopcyjnych, którzy dają dzieciom pozostawionym bez opieki rodzicielskiej miłość, ciepło, szacunek Fot. FB/Vaikai yra vaikai. Šalčininkų rajonas

14.>>

Podczas takiego festiwalu można się przekonać, jak wiele jest ludzi o wielkim sercu. Dzieci zaś miały zapewnioną rozrywkę, poczęstunek, smakołyki — relacjonuje wicedyrektorka.

WARTO DZIELIĆ SIĘ MIŁOŚCIĄ

W rejonie sołecznickim ponad 100 dzieci nie mieszka z własnymi rodzicami — opiekują się nimi rodziny zastępcze. Przyjając dzieci pod swój dach zdecydowało się 75 rodzin. 24 dzieci mieszka w domach opieki instytucjonalnej, w tzw. domach rodzinnych, gdzie mieszka po 5–7 osób wspólnie z pracownikami socjalnymi.

Przyczyna, dla której dzieci te są pozbawione opieki rodzicielskiej, jest prozaiczna i zarazem bolesna. Najczęściej to uzależnienie rodziców od alkoholu. Dzieci z problematycznej rodziny początkowo są oddawane pod pieczę opiekunów dyżurnych. Przez pewien okres rodzice mają szansę zmienić swoje życie i zerwać z nałogiem. Jeżeli używki są silniejsze, dzieci trafiają pod stałą opiekę do rodzin zastępczych.

Jak porównuje wicedyrektor, nastawienie społeczeństwa do podejmowania się opieki nad dziećmi powoli się zmienia.

— Na początku reformy, kiedy opiekę nad dziećmi z domów dziecka przekazywano rodzinom zastępczym, wiele było uprzedzeń, niezrozumienia, niechęci. Dzisiaj to się zmienia, coraz więcej jest osób, które zastępują tym dzieciom rodziny. Najchętniej podejmują się opieki nad niemowlętami, małymi dziećmi w wieku do lat 10. Dla nastolatków trudno jest znaleźć rodzinę zastępczą. Trafiają oni najczęściej do tzw. domów rodzinnych — opowiada Irena Sobaszek.

Trudno jest znaleźć również opiekunów dla dzieci z rodziny wielodzietnej.

— W rejonie wiele jest rodzin, w których wychowuje się 5–7 dzieci. Znaleźć rodzinę zastępczą dla sześciorga dzieci jest praktycznie niemożliwe — ubolewa.

— Na pewno warto dzielić się swoją dobrocią i miłością z dziećmi, które zostały pozbawione wspar-

Dzisiaj coraz więcej jest osób, które zastępują tym dzieciom rodziny. Najchętniej podejmują się opieki nad niemowlętami, małymi dziećmi w wieku do lat 10

Fot. Marian Paluszkiewicz

cia najważniejszych dorosłych osób w swoim życiu. Choć nie wszystkie osoby, które deklarują chęć przyjęcia dziecka pod swój dach, trwają w swym postanowieniu do końca. Potencjalni opiekunowie muszą ukończyć specjalne szkolenia. Zdarza się, że kończą kurs i rezygnują, np. dochodzą do wniosku, że nie poradzą sobie z wyzwaniem albo biologiczne dzieci nie są gotowe przyjąć obce dziecko. Ale mamy też bardzo pozytywne przykłady, gdzie biologiczne dzieci mają bardzo ładne relacje z „zaopiekowanym” dzieckiem — podkreśla nasza rozmówczyni.

WSPARCIE FINANSOWE

Rodzina zastępcza otrzymuje ze strony państwa wsparcie finansowe na każde dziecko. Świadczenie opiekuńcze, dodatek docelowy, tzw. pieniądze na wsparcie, pieniądze na dziecko w sumie dają sumę ponad 700 euro miesięcznie na utrzymanie podopiecznego.

— Ta suma przeznaczana jest na ubranie, wyżywienie dziecka, zajęcia pozalekcyjne, usługi medyczne. Często dzieci te wymagają dodatkowej opieki lekarskiej, dentystrycznej, konsultacji psychologa lub psychiatry. W naszym centrum świadczymy rodzinom zastępczym takie usługi, jak konsultacje psychologa, pomoc prawną. Non stop pomagamy, trzy-

mamy rękę na pulsie, wspieramy. Mamy również usługę „na złapanie oddechu”, by opiekun, który przeżywa trudne chwile, mógł nabrać dystansu i np. skonsultować trudne przypadki z psychologiem — tłumaczy wicedyrektorka.

1 206 DZIECI W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZYCH

Na Litwie ponad 1,2 tys. dzieci nadal dorasta w domach dziecka. Ilma Skuodienė, kierowniczka Państwowej Służby Ochrony Praw Dziecka i Adopcji, mówi, że 23 proc. mieszkańców Litwy przyznaje, że rozważała adopcję lub przejęcie opieki nad dzieckiem. Wykazało to najnowsze reprezentatywne badanie wykonane przez spółkę Spinter tyrimai.

„Nasze społeczeństwo jest coraz bardziej przygotowane do przyjęcia dzieci pozostawionych bez opieki rodzicielskiej, do dzielenia się z nimi miłością i ciepłem ich domów, o czym świadczy malejąca liczba dzieci w placówkach opiekuńczych. Jednak jeszcze 1 206 dzieci, głównie starszych, żyje obecnie w placówkach opiekuńczych i czeka na osoby, które przyjmą je do swoich rodzin” — mówi Ilma Skuodienė. ■

Sejm zaaprobował propozycje prezydenta: będą większe ulgi w transporcie publicznym

Honorata Adamowicz

Sejm zatwierdził propozycje prezydenta Gitanasa Nausėdy dotyczące zmian w systemie opłaty za przejazd komunikacją miejską, dzięki czemu wprowadzone zostaną nowe 50-80 proc. zniżki na przejazdy dla emerytów, dzieci, ich rodziców i innych grup ludności.

— To bardzo dobra propozycja. Trzeba było to już zrobić dawno. Dzięki nim ustawa będzie bardziej przejrzysta, ponieważ panowało spore zamieszanie wśród emerytów, czy po osiągnięciu wieku emerytalnego można korzystać z ulgi na przejazd czy dopiero po osiągnięciu 70 lat. Ustawa zaproponowana przez prezydenta jasno mówi, że każdy emeryt będzie miał prawo do 50 proc. zniżki — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Algirdas Butkevičius, wiceprzewodniczący Komisji Budżetowo-Finansowej Sejmu RL.

Wszystkim emerytom do 80. roku życia (a nie od 70., jak ma to miejsce obecnie) proponuje się 50 proc. ulgę na bilety transportu publicznego. Powyżej tego wieku nadal przysługiwać będzie zniżka 80 proc.

80 proc. zniżki za przejazd transportem publicznym proponuje się również dla wszystkich, którzy ucierpieli w wyniku okupacji i agresji sowieckiej w dniach 11-13 stycznia 1991 r., bojowników ruchu oporu, więźniów politycznych i zesłańców, obrońców niepodległości, a także uczestników wojny w Afganistanie, likwidatorów skutków awarii elektrowni jądrowej w Czarnobylu.

— Zalety nowelizacji odczułoby dużo osób. Ważne jest to, że seniorzy, których emerytury nie rosną tak szybko, jak ceny, skorzystaliby z większych ulg w transporcie publicznym. Dzięki zniżkom mogliby częściej wychodzić z domu i korzystać ze środków transportu publicznego, a jest to bardzo ważne. Proponowane zmiany są też pozytywne dla dzieci — zaznacza Algirdas Butkevičius.

Proponuje się sprzedaż biletów na transport publiczny dla wszystkich emerytów do lat 80 za pół ceny **Fot. Marian Paluszkiwicz**

Za nową wersją ustawy o ulgach transportowych głosowało 58 parlamentarzystów, 1 był przeciw, a 13 członków Sejmu wstrzymało się od głosu.

Dla dzieci w wieku 8-18 lat proponuje się stosować 50-80 proc. zniżki na przejazdy trasami miejskimi i podmiejskimi. Taka zniżka dotyczyłaby również uczniów, którzy osiągnęli pełnoletność i nadal się uczą, ale nie dłużej niż do ukończenia 23 lat.

Prezydent proponuje, aby dzieciom do lat 3 (włącznie) przysługiwało osobne miejsce do siedzenia lub spania, a także by dzieci od 4 do 7 lat (włącznie) mogły bezpłatnie korzystać z transportu publicznego.

Obecnie ustawa o świadczeniach transportowych daje każdej osobie dorosłej prawo do bezpłatnego przewozu 2 dzieci do lat 7 komunikacją miejską, jeśli nie zajmują one dodatkowego miejsca. Wszystkie starsze dzieci mają prawo do zniżek na publiczny transport pasażerski, jeśli są studentami lub udają się do lub z placówek edukacyjnych. Taki system nie jest wystarczająco sprawiedliwy wobec dzieci jako najbardziej wrażliwej grupy społecznej. Mamy do czynienia z

sytuacją, w której oferuje się dzieciom gorsze warunki związane z korzystaniem z transportu publicznego niż studentom.

Prezydent zaproponował przyznanie wszystkim dzieciom poniżej 7. roku życia prawo do godnego i bezpiecznego przejazdu transportem publicznym ze 100 proc. zniżką, a wszystkim dzieciom od 8. roku życia — prawo do zakupu biletu na jazdę po lokalnych trasach miejskich (podmiejskich) z 80 proc. zniżką i z 50 proc. zniżką na wszystkie inne publiczne przewozy pasażerskie.

Rodzicom lub opiekunom podróżującym z dziećmi w weekendy i święta bilety ze zniżką 50 proc.

Nowelizacja Kodeksu Transportu Drogowego, Kolejowego i Wodnego Śródlądowego proponuje bezpłatny przewóz dzieci do lat 3 w autobusach komunikacji miejskiej i dalekobieżnej, pociągach podmiejskich oraz statkach — obecnie ulga obowiązuje tylko wtedy, gdy dziecko nie zajmuje osobnego miejsca.

Zniżki miałyby obowiązywać od 2024 r., byłyby rekompensowane z budżetu państwa. ■

Kolejne podniesienie MMA grozi wzrostem bezrobocia

Honorata Adamowicz

Tymczasem Greta Ilekýtė, ekonomistka Swedbanku, mówi, że taka decyzja może doprowadzić w kraju do większej liczby bankructw, co przyczyni się do wzrostu bezrobocia.

RYZIKO JEST OGROMNE

— To nie jest najlepszy czas, żeby wynagrodzenie minimalne wzrosło o 10 proc. Litwa już teraz znajduje się w recesji. Przemysł, który eksportuje towary do Europy, nie jest w najlepszej kondycji ekonomicznej. A więc wzrost minimalnego wynagrodzenia może spowodować jeszcze gorszą sytuację, co doprowadzi do tego, że firmy po prostu zaczną zwalniać ludzi. Mamy nadzieję, że sytuacja ekonomiczna w drugim półroczu będzie lepsza i da się uniknąć bankructw. Ryzyko jest ogromne i należy o tym mówić — zauważa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Greta Ilekýtė.

ZWIĘKSZENIE MMA A ZMNIEJSZENIE BEZROBOCIA

MMA wynosi obecnie 840 euro brutto, czyli 633 euro netto. Od stycznia 2024 r. minimalne wynagrodzenie (MMA) ma wynosić 924 euro brutto, a więc minimalne miesięczne wynagrodzenie netto wyniesie 709 euro, czyli o 76 euro (10 proc.) więcej niż wynosi obecnie, a minimalna stawka godzinowa ma być podwyższona do 5,65 euro z obecnych 5,14 euro przed opodatkowaniem (wzrasta o 0,51 euro, czyli o 10 proc.).

Z badań naukowych wynika, że zwiększenie MMA przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia, gdyż wyższe płace zachęcają oso-

W 2024 r. minimalnie miesięczne wynagrodzenie (MMA) wzrośnie w porównaniu z rokiem obecnym o 10 proc. oraz wyniesie 924 euro brutto, a minimalna stawka godzinowa ma być podwyższona do 5,65 euro.

by długotrwale bezrobotne do ponownego wejścia na rynek pracy. Wyższy MMA zwiększa również siłę nabywczą pracowników, co jest szczególnie aktualne w regionach, w których jest więcej osób zarabiających minimalne wynagrodzenie.

MMA I NPD

— Jeżeli wynagrodzenie minimalne nie zostanie zwiększone, to ci, którzy zarabiają minimum, po prostu nie będą mieli z czego żyć. A więc wynagrodzenie minimalne powinno wzrosnąć, ale tego nie wolno przekładać na pracodawców. Odpowiedzialność w tym wypadku spoczywa na władzy. Nasza propozycja polega na tym, żeby zwiększyć NPD (kwotę wolną od podatku), dzięki czemu wzrośnie również minimal-

ne wynagrodzenie. A więc ludzie otrzymają wyższe wynagrodzenie, a pracodawcy nie poczują tego wzrostu — zaznacza Greta Ilekýtė, ekonomistka Swedbanku. Rządowy projekt reformy podatkowej stwierdza, że jednym z kluczowych celów jest zrównanie NPD i MMA do 2028 r. Przewiduje się, że w tym roku NPD i MMA mogą osiągnąć prawie 1 200 euro.

Kodeks pracy stanowi, że wynagrodzenie minimalne może dotyczyć jedynie pracy niewykwalifikowanej.

Według majowych danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra”, w ciągu roku liczba osób zarabiających mniej niż 840 euro „na papierze” zmniejszyła się o ponad połowę. W marcu takich osób było 9 proc. spośród wszystkich ubezpieczonych, przed rokiem — 22 proc. ■

Kodeks pracy stanowi, że minimalne wynagrodzenie może dotyczyć jedynie pracowników niewykwalifikowanych **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Piotr Kościński: Wilno broniło się przed Sowietami mimo nierównych sił

W miniony weekend w Wilnie odbywały się zdjęcia do filmu „Wilno 1939” realizowanego przez Fundację Joachima Lelewela w koprodukcji z TVP. „Rosjanie dowodzą, że Rosja nigdy nie była agresorem — tak za czasów ZSRS jak i obecnie. To oczywiste kłamstwo, któremu trzeba przeciwdziałać” — mówi w wywiadzie dla „Kuriera Wileńskiego” Piotr Kościński, twórca filmu „Wilno 1939”.

Ilona Lewandowska: O pomysle stworzenia filmu o obronie Wilna w 1939 r. mówił Pan od kilku lat, Fundacja Joachima Lelewela prowadziła zbiórki na ten cel. Teraz wreszcie nadszedł czas na zdjęcia na Wileńszczyźnie. Jak wyglądała droga do realizacji tego projektu?

Piotr Kościński: Rzeczywiście, trwało to kilka lat, przede wszystkim dlatego, że wymagało to zebrania środków. Obecnie film realizujemy w koprodukcji z TVP, która znalazła część pieniędzy, został on też dofinansowany z innych źródeł, m.in. z przeprowadzanej zbiórki. Zależy nam na tym, by film był wyprodukowany w sposób profesjonalny. Kluczową rolę będą w nim odgrywać zdjęcia rekonstrukcyjne. Wymaga to stworzenia sprawnego zespołu, który będzie w stanie zorganizować zdjęcia w Wilnie i w Polsce i oczywiście czasu.

Dlaczego właśnie wrzesień 1939 r. w Wilnie? Przecież obrona miasta trwała zaledwie jeden dzień...

Ten temat jest obecnie bardzo ważny przede wszystkim ze względu na toczącą się od lat „wojnę” historyczną z Rosją, która promuje sowiecką historiografię. Kreml twierdzi, że ani Rosja, ani Związek Sowiecki nigdy nie były agresorami. Zgodnie z tą narracją, także 17 września nie był agresją, a jako dowód przywołuje się twierdzenie, że Wojsko Polskie nie broniło kraju przed wejściem Armii Czerwonej. To oczywiście nie jest prawdą, a walki o Grodno i Wilno pokazują, że było inaczej — Wojsko Polskie w obronie państwa walczyło także z Sowietami. Przez wiele lat taki obraz był obecny także w naszym powszechnym wyobrażeniu o wkroczeniu Sowietów, że nie napotykali właściwie na żaden opór, poza dzia-

Walki z Sowietami miały miejsce w wielu miejscach, w tym także w Wilnie — podkreśla twórca filmu

laniami Korpusu Ochrony Pogranicza. Rzeczywistość była jednak inna i w ciągu ostatnich lat coraz częściej nagłaśniane są informacje na temat heroicznej, trwającej trzy dni obrony Grodna. Ale jednak obrona Grodna i boje przygraniczne, które prowadził KOP to nie wszystko. Walki z Sowietami miały miejsce w wielu miejscach, w tym także w Wilnie. Ten nie dość znany rozdział naszych dziejów ma oczywiście ogromne znaczenie również dzisiaj, gdy toczy się wojna w Ukrainie.

Jaki będzie zasięg chronologiczny filmu? Czy ograniczy się on do samych walk o miasto?

Oczywiście, nie. Zależy nam na przedstawieniu wydarzeń z wrze-

śnia 1939 r., które nie są szerzej znane, chcemy pokazać również ich tło. Obrona Wilna odbywała się 18–19 września przy bardzo nierównych siłach. Po stronie polskiej walczyły siły równe trzem pułkom piechoty z kilkunastoma działami oraz pociągiem pancernym, podczas gdy po stronie sowieckiej — trzy brygady pancerne i dwie dywizje kawalerii. Wilno broniło się krótko, ale się broniło. Kilkaście wozów pancernych zostało zniszczonych i chcemy to pokazać. Chcemy również pokazać, jak w tym okresie zachowywali się Litwini, którzy przyjęli polskie oddziały wycofujące się na Litwę.

18.>>

Od wielu lat zajmuje się Pan popularyzacją historii 1939 r. Czy w czasie pracy nad filmem odkrył Pan coś nowego, czy Pana wyobrażenie o tym okresie w Wilnie nieco się zmieniło?

Może nie tyle zmieniło, bo bardzo długo interesowałem się to tematyką i przygotowywałem do pracy nad filmem. Wydaje mi się, że bardzo nieznanym w Polsce, a ciekawym wątkiem jest stosunek Litwinów do Polaków we wrześniu 1939 r. Pomimo bardzo silnych nacisków niemieckich Litwa, w przeciwieństwie np. do Słowacji, pozostała neutralna, nie zaatakowała Polski. Ważna jest również postawa mieszkańców. Relacje z tego okresu mówią o życzliwym przyjęciu polskich żołnierzy i dobrych warunkach internowania.

Do współpracy przy tworzeniu filmu zaprosił Pan również wilanian...

Oczywiście. Przy tworzeniu filmu współpracujemy ściśle z Wilnotką i Walentym Wojniłą, ale także z wileńskimi rekonstruktorami. Zaprosiliśmy do współpracy Klub Rekonstrukcji Historycznej „Garnizon Nowa Wilejka” oraz wileńską młodzież. W pierwszym dniu zdjęć pokazujemy np. ludzi modlących się 17 września pod Ostrą Bramą, czy litewską wieś po drugiej stronie granicy, gdzie internowani zostali polscy żołnierze i pokazemy tam rekonstruktorów w litewskich mundurach.

Kiedy planowane jest zakończenie prac nad filmem?

Trudno mi powiedzieć, nie mamy konkretnej daty, ale na pewno premiera powinna odbyć się w tym roku. ■

Rozmawiała Ilona Lewandowska

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP

WILNO

Dofinansowanie filmu „Wilno 1939”

Film „Wilno 1939” został dofinansowany ze środków budżetu RP za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego. W ramach projektu „Realizacja dzieł niedokończonych przez śp. red. Mirosława Rowickiego”. Tytuł zadania – „Otwarty konkurs ofert na działalność dokumentacyjną i wydawniczą związaną z wykonywaniem rządowego zadania w zakresie kultywowania i upowszechniania tradycji walk o niepodległość i suwerenność RP oraz pamięci o ofiarach wojny i okresy powojennego w 2023 roku”.

W pierwszym dniu zdjęć filmowano ludzi modlących się 17 września pod Ostrą Bramą

Polska wyśle wojsko na Litwę

„Polska wyśle na Litwę kontyngent Wojsk Specjalnych m.in. w celu ochrony szczytu NATO w Wilnie; to również element przygotowania i wniosków z obserwacji tego, co dzieje się na Białorusi” — poinformował szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Jacek Siewiera (na zdjęciu) po naradzie w siedzibie Biura z udziałem prezydenta RP. „Wszelkie konsekwencje, jakie płyną z obecności Jewgenija Prigożyna na terytorium Białorusi i ewentualnych kolejnych najemników, którzy dołączają do właściciela tej prywatnej firmy wojskowej, i zagrożenia, jakie mogą się wiązać z tym dla państwa polskiego, zarówno te asymetryczne, jak i te związane z planową, sztuczną, forsowaną migracją z wykorzystaniem migrantów jako narzędzia takiej agresji — te aspekty zostały poruszone” — wskazał. Siewiera poinformował, że w wyniku międzynarodowych ustaleń prezydenta Andrzeja Dudy „Polska w najbliższym czasie skieruje na Litwę kontyngent wojsk specjalnych, realizujący zadania ćwiczeniowe, jak i zadania związane z ochroną i wzmocnieniem ochrony samego szczytu NATO w Wilnie. To będzie kontyngent realizujący zadania wraz ze środkami przerzutu powietrznego, ze śmigłowcami, systemami antydrogowymi” — powiedział szef BBN.

PAP

Fot. [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org)

Polska harcerka reprezentowała dzieci Litwy w projekcie Komisji Europejskiej

Apolinary Klonowski

Udało mi się porozmawiać z Aurorą Degesyte, o której z pewnością jeszcze nieraz usłyszycie.

Z LITWY POJECHAŁ DWÓJKA: AURORA I GABRIELIUS

Projekt Komisji Europejskiej „EU Children’s Participation Platform” (pol. Platforma Uczestnictwa Dzieci Unii Europejskiej) ma na celu zbudować nowe podejście do praw i aktywizacji dzieci i młodzieży w Unii Europejskiej. Wzięła w nim udział Polka z Litwy, Aurora Degesyte. Reprezentuje Litwę razem z innym działaczem młodzieżowym, Gabrieliusem Gėčasem — w ub. poniedziałek 26 czerwca wygłosili przemówienia, w których zaakcentowali problemy dzieci w Unii Europejskiej.

Tak wystąpienie harcerki zapowiedziała moderatorka panelu: „O słowo poprosiliśmy Aurorę — o tym, dlaczego głos dzieci ma znaczenie. (...) Aurora reprezentuje dzieci z Litwy, pochodzi z polskiej mniejszości narodowej w Wilnie. Zapraszamy”. Wkrótce do mikrofonu podeszła młoda dziewczyna.

„Od kiedy pamiętam, byłam częścią organizacji dziecięcych i młodzieżowych, które, uważam, są fundamentem uczestnictwa dzieci” — zaczęła swoje wystąpienie Aurora.

Nie zapominając o kluczowej roli zaangażowania publiczności, zwróciła się z pytaniem: „Czy mogliby podnieść ręce ci, którzy poczuli kiedyś, że brakuje im motywacji? To normalne! Gdy czułam się w ten sposób, starałam się nie zapominać o ludziach, na których wpływamy, o dzieciach i uczniach, którzy stawali się bardziej otwarci po wydarzeniach, które organizowaliśmy”.

Harcerka, Polka, działaczka. Do studiów daleko, a już służy przykładem dla innych. Właśnie wróciła z Brukseli, gdzie przemawiała w imieniu dzieci Litwy, także tych polskich.

Aurora Degesyte reprezentuje Litwę w projekcie unijnym razem z innym działaczem młodzieżowym, Gabrieliusem Gėčasem — w ub. poniedziałek wygłosili przemówienia, w których zaakcentowali problemy dzieci w Unii Europejskiej

NĘKANIE, ALFABETYZACJA FINANSOWA I MNIEJSZOŚCI

W dalszej części mowy Polka z Litwy skupiła się na osobistych doświadczeniach oraz zaangażowaniu dzieci w działalność społeczną. Zaznaczyła, że na Litwie jest to temat jeszcze się rozwijający.

Dodała, że jednym z głównych problemów jest powszechne nękanie rówieśnicze, równość płci, biegłość finansowa (alfabetyzacja finansowa, czyli posiadanie podstawowych kompetencji finansowych) oraz mniejszości.

Gdy po przemówieniu skontaktowałam się z Aurorą, już na wstępie zaznaczyła, że ma dużo do opowiedzenia i chciałaby sprawę opisać ciut szerzej, niż krótkim komentarzem. Opowiedziała nam, czym w ogóle jest ta platforma i czemu ma służyć: „Plat-

forma ta łączy organizacje pracujące na rzecz praw dzieci z całej Unii Europejskiej”.

„Platforma ma swoją grupę doradcą złożoną z dzieci z 14 krajów — Children’s Panel (pol. Panel Dzieci). Reprezentuję Litwę razem z chłopcem Gabrieliusem Gėčasem. Aby dostać się do tego organu, należało przejść rekrutację. Dzieci do tego projektu poszukiwała organizacja »Gelbėkit vaikus« — wprowadziła za kulisy projektu Aurora.

PONAD 7 LAT HARCERSTWA I INNYCH ORGANIZACJI

Młoda Polka jest bardzo aktywna społecznie. W Związku Harcerstwa Polskiego na Litwie działa od dzieciństwa.

20.>>

„W harcerstwie jestem zastępową w 9 Wileńskiej Drużynie Harcererek »Viator« oraz jestem prowadzącą pododdział multimedialny w dziale »Harcerskie Drzewo« — dowiedzieliśmy się od Aurory.

„Swoją przygodę z aktywnością rozpocząłam w harcerstwie, jestem członkiem ZHPnL od 7 lat. Opowiadałam w Brukseli, jak w zeszłym roku byłam przewodniczącą samorządu uczniowskiego w szkole, w

Progimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie. Opowiedziałam też, jak dostałam się do Rady Dzieci Litwy, w której miałam 2-letnią kadencję, którą skończyłam miesiąc temu” — opowiadała nam o sobie działaczka. Obecnie uczy się w Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Wilnie.

MÓWIONO TAKŻE O POLAKACH NA LITWIE

Zapytałem, czy były obecne inne dzieci bądź młodzież z mniejszości narodowych. Z werwą potwierdziła: „W projekcie jest dużo dzieci mniejszości narodowych i mniejszości religijnych, które nie boją się mówić o swojej inności. Wspomniałam, że jestem Polką z Litwy i że jest to powód do dumy. Nie tylko ja opowiadałam o takich doświadczeniach”.

„Jednym z najważniejszych dla mnie aspektów, to zrozumieć dzieci tutaj zgromadzone, zrozumieć ich problemy aktualne i porównać je do naszych realiów, realiów litewskich. Staram się poruszać tematy dotyczące mniejszości, wszystkich mniejszości — czyli tolerancja, aby wszystkie dzieci były traktowane na równi” — zaznaczyła.

LITWINI SĄ POD WRAŻENIEM POLSKICH ORGANIZACJI

Co ciekawe, drugi reprezentant Litwy w tym projekcie, Gabrielius, ma pozytywną opinię na temat struktury polskiego harcerstwa na Litwie oraz na temat działalności młodzieży polskiej.

„Mój kolega wie, że jestem Polką. Rozmawialiśmy o tym, bo on również jest silnie zaktywizowany społecznie. Uczestniczy w organizacjach młodzieżowych i uczniowskich. Wspom-

„Organizacje dziecięce i młodzieżowe są fundamentem uczestnictwa dzieci” — mówiła Aurora

niał, że podziwia naszą działalność harcerską i podziwia nasze wypracowane struktury i działania. Jako Polacy mamy czym się pochwalić przed Litwinami” — z nieskrywaną dumą wyjawiała Degesyte.

MŁODZIEŻ MA POTENCJAŁ, POLITYCY TO WIDZĄ

„We wtorek na ceremonii zamknięcia gościliśmy wiele ważnych osób. Rozmawialiśmy krótko z wiceprzewodniczącą Parlamentu Europejskiego, panią Ewą Kopacz. Bardzo miło było słyszeć język ojczysty tam w Brukseli. Opowiedziałam o tym, że jestem Polką z Wilna, cieszyła się z tego faktu. Już na ceremonii zamknięcia mówiła o tym, że nasza młodzież ma tę moc, aby wykonać dużo dobrej pracy. Był też obecny komisarz ds. sprawiedliwości Didier Reynders. Też wierzy w nasz potencjał” — opowiedziała działaczka.

Zapytaliśmy o biegłość finansową, o której Aurora mówiła w przemówieniu.

„Byłam w Radzie Dzieci Litwy, która była organizowana przez Służbę Ochrony Praw Dzieci i Adopcji (lit. Vaikų Teisių Apsaugos ir Įvaikinimo Tarnyba). Wtedy zwróciliśmy uwagę właśnie na temat biegłości finanso-

wej. Akcentowało to wielu członków rady” — ujawniła.

Z osobistej obsesji na punkcie alfabetyzacji medialnej zapytałem, czy była mowa też o innych dziedzinach, które należy rozwijać. Okazało się, że poruszono podobne tematy: „W litewskiej radzie nie. Ale teraz w Brukseli dużo mówiliśmy o zdrowiu psychicznym i o edukacji psychicznej, aby dzieci rozumiały swoje emocje, umiały dbać o siebie”.

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ I WOBEC POLAKÓW NA LITWIE

Zapytałem o plany na przyszłość. Odpowiedź nie zostawiła wątpliwości, że zaangażowana Aurora nie zamierza porzucać obranej ścieżki: „Jestem jeszcze dosyć młoda, więc studia jeszcze nie są moim tematem. Chcę jednak działać społecznie, nie tylko w harcerstwie, na Litwie i na Wileńszczyźnie, w naszym polskim środowisku. Chciałabym, aby dzieci z polskich szkół angażowały się na poziomie kraju, aby były słyszane”.

Poprosiłem, aby skomentowała, czy widzi jakieś problemy w społeczności polskiej na Litwie.

„Kwestia języka jest sprawą aktualną i coraz głośniejszą podnoszoną. Wileńscy Polacy muszą umieć posługiwać się polszczyzną ogólną, ale ta nasza wileńska polszczyzna też ma prawo bycia. Myślę też, że Polacy na Litwie mają bardzo podobne problemy, co inni mieszkańcy Litwy. Nie możemy się całkiem odcinać od litewskiego społeczeństwa” — wyjaśniła.

„Teraz mam plany, aby aktywnie działać w drużynie, pomagać w rozwoju młodszych druhen, ale także skupić się na własnym rozwoju, zdobywaniu kompetencji” — tym akcentem zakończyliśmy rozmowę.

Wnioski zebrane ze Zgromadzenia Ogólnego Platformy Uczestnictwa Dzieci posłużą decydom do bardziej wrażliwego podejmowania decyzji. Jednym z głównych postulatów było włączenie dzieci do podejmowania decyzji ich dotyczących oraz do konsultowania się z nimi. ■

Fot. Gustė Baltuškienė

Upały nie dla każdego: kto musi najbardziej uważać?

Brenda Mazur

Planując wczasy coraz częściej wybieramy miejsca, gdzie „słońce jest pewne”, najchętniej wyjeżdżamy do miejsc, gdzie pogoda jest gwarantowana, a trzydziestostopniowy upał jest normą.

Wysokie temperatury w gorących krajach kojarzone są zwykle z obietnicą wyczekiwanego odpoczynku. Jednak nie dla wszystkich są upały i żar lejący się z nieba i narażanie organizmu na ciągły gorąc.

Jak wysokie temperatury wpływają na zdrowie? Kto i kiedy powinien najbardziej uważać? Uważać muszą szczególnie sercowcy i wszyscy ci, którzy mają problemy krążeniowe — przestrzega Aleksander Broślawski kardiolog Szpitala Rejonowego w Elektrenach.

CO SIĘ DZIEJE Z SERCEM U OSÓB ZDROWYCH?

Wysokie temperatury są bardzo dużym obciążeniem nie tylko dla serca, ale dla całego układu krwionośnego. Podczas upałów wzrasta zapotrzebowanie organizmu na tlen. Ze względu na nasilenie reakcji zachodzących w tkankach i narządach, które prowadzą do wykorzystania energii i składników odżywczych do podtrzymania procesów życiowych — oznacza to, że krew musi przepływać przez naczynia szybciej i intensywniej niż zwykle. Jednocześnie organizm zaczyna uruchamiać mechanizmy do obniżenia temperatury ciała do bezpiecznych poziomów, co powoduje rozszerzenie naczyń krwionośnych. Oba te zjawiska sprawiają, że serce musi bić szybciej, pracować ze zwiększoną siłą, aby sprostać wymaganiom organizmu.

RYZIKO ZAWAŁU SERCA

Badacze tematu wykazali, że wysokie temperatury u osób ze

Większość z nas lubi pogodę słoneczną, a sezon urlopowy kojarzy się zawsze z wylegiwaniem na plażach i opalaniem nad wodą.

Aleksander Broślawski
Fot. arch. pryw.

stwierdzoną niewydolnością serca zwiększają ryzyko zawału i podwyższają ryzyko zgonu z jego powodu. A ryzyko rośnie wraz ze wzrostem temperatury.

UWAŻAĆ POWINNI CHORZY NA CHOROBE WIEŃCOWĄ

Choroba wieńcowa to schorzenie układu krążenia. Osoby, które na nią cierpią, są szczególnie narażone na działanie wysokich temperatur. Podczas upałów może bowiem dojść do spadku ciśnienia tętniczego. A to z kolei wiąże się z nadmiernym rozszerzaniem się naczyń krwionośnych. U osób, które cierpią na chorobę wieńcową, zwiększa to ryzyko wystąpienia niedokrwienia serca.

Podczas upałów istnieje też większe ryzyko rozwoju arytmii, w szczególności u osób, które w przeszłości przeżyły epizody nieregularnego bicia serca. Wysokie temperatury mogą powodować m.in. napady migotania przedsionków, które są najczęściej występującą arytmia.

ROZWÓJ UDARU CIEPLNEGO

Niestety przy długotrwałym przebywaniu na silnym słońcu i gdy obecne są pewne czynniki ryzyka (m.in. starszy wiek lub występujące już problemy zdrowotne), wszelkie stosowane przez nas mechanizmy służące obniżeniu temperatury ciała mogą okazać się niewystarczające. Dochodzi wtedy do rozwoju udaru cieplnego, czyli sytuacji, gdy pod wpływem upałów temperatura ciała gwałtownie wzrasta, nawet powyżej 41 stopni Celsjusza. Towarzyszą temu takie objawy jak: ogólny niepokój, dezorientowanie, bóle i zawroty głowy, nudności i wymioty, utrata przytomności, zaburzenia mowy, a także poparzenia skóry. Wzrasta gorączka.

CIEPLNY A SŁONECZNY

W przypadku udaru słonecznego bezpośrednie nasłonecznienie głowy może doprowadzić do przekrwienia opon mózgowych i mózgu. Z kolei o udarze cieplnym mówimy, gdy organizm zostaje wystawiony na długotrwałe działanie wysokiej temperatury, najczęściej połączonej z wysoką wilgotnością i małym ruchem powietrza. Obie te sytuacje są jednakowo groźne.

Udar cieplny jest stanem zagrożenia życia, ponieważ grozi rozwojem ciężkich arytmii, niewydolności serca, wstrząsu, a także nagłej śmierci.

Szczególnie rozsądne muszą być osoby młode, które mają problemy z sercem i krążeniem, (osoby starsze są z reguły rozsądniejsze). Natomiast młodzi w ferworze zabaw i przyjemności wakacyjnych nie myślą o swoim zdrowiu, chcą korzystać pełną parą z przyjemności i słońca.

22.>>

Stąd tyle interwencji medycznych udzielanych ludziom około czterdziestki, pięćdziesiątki, a więc w sile wieku.

KTO JEST JESZCZE NARAŻONY?

Na pewno dzieci, kobiety w ciąży i seniorzy, którzy są bardziej podatni na odwodnienie.

Dzieci ze względu na szybszy metabolizm — tracą płyny znacznie szybciej niż dorośli. Z kolei u seniorów jest to związane z procesem starzenia. Z tego powodu przebieg udaru cieplnego może być u nich gwałtowny i tym samym bardzo niebezpieczny.

Co do gorączki, to w upalne dni nie musi ona wcale oznaczać udaru cieplnego. Może się również pojawiać w innych przypadkach, bo ekstremalne temperatury osłabiają organizm. Jesteśmy więc bardziej podatni na różnego rodzaju infekcje, m.in. bakteryjne i wirusowe. Paradoksalnie w lecie jest bardzo dużo infekcji górnych dróg oddechowych, a także przypadków anginy. Częste są, szczególnie w krajach orientalnych, zatrucia pokarmowe.

WPLYW WYSOKICH TEMPERATUR
ODCZUWA CAŁY ORGANIZM

Większość osób myśląc o konsekwencjach słońca i upałów dla zdrowia, myśli przede wszystkim o oparzeniach słonecznych, raku skóry czy udarze cieplnym. Wysokie temperatury mogą jednak wpływać praktycznie na cały organizm. Na ich efekty narażone są w szczególności osoby nieprzyzwyczajone do przebywania w tego typu klimatach, to między innymi turyści z krajów o umiarkowanym czy chłodniejszym klimacie odpoczywający na wakacjach w gorących krajach.

Podczas upałów obserwuje się nasilenie objawów i pogorszenie przebiegu:

- chorób serca (m.in. jego niewydolności),
- chorób układu oddechowego (np. przewlekłej choroby płuc),
- chorób nerek (wysokie temperatury mogą spowodować odwodnienie organizmu, to z kolei ma wpływ na

funkcjonowanie nerek; upały mogą bowiem doprowadzić między innymi do ataku kamicy nerkowej),

- cukrzycy — w czasie upałów nasze ciało bardziej się poci (to z kolei może doprowadzić do sytuacji, gdy zacznie spadać nam poziom cukru we krwi),
- bólów głowy, migreny,
- chorób autoimmunologicznych, m.in. reumatoidalnego zapalenia stawów i innych.

NIEBEZPIECZNE GODZINY

Badania wykazały, że promienie słoneczne są najsilniejsze między godziną 10 a 16. Ekspozycja na słońce w tych godzinach, w połączeniu z wysokimi temperaturami, może stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia. Specjaliści zalecają więc, aby ten czas najsilniejszego słońca spędzić w domu, w hotelu, na spacerach w zacienionych, przewiewnych miejscach, a na opalanie czy inne urlopowe aktywności wybrać się poza tymi godzinami.

JAK CHRONIĆ SERCE?

W obliczu wysokich temperatur warto pamiętać o kilku podstawowych zasadach, które pomogą bezpiecznie przetrwać upalne dni. W tym okresie pomocne będzie:

- nawadnianie się — pijmy każdego dnia minimum 2 litry wody dziennie i nie czekajmy z tym do momentu, kiedy będziemy spragnieni (świadczy to o tym, że już jesteśmy w pełnym stopniu odwodnieni);
- ograniczenie spożycia alkoholu (badania wskazują, że picie alkoholu w upały może zwiększyć ryzyko udaru cieplnego);
- stosowanie kremów z filtrem minimum SPF 30, najlepiej SPF 50, które ochronią skórę przed oparzeniami;
- noszenie czapeczki, chusteczki, kapelusza, okularów przeciwsłonecznych i luźnych, przewiewnych ubrań, aby zmniejszyć ryzyko przegrzania;
- przebywanie pod parasolami.

To nie jest straszenie przed słońcem i nie znaczy to, że trzeba unikać słońca w ogóle. Słońce to zdrowie i życie. Ruch, świeże powietrze, kontakt z naturą ma dobroczynny wpływ na nasze zdrowie i samopoczucie. Obcowanie z przyrodą oraz życzliwymi nam ludźmi redukuje stres, sprzyja wydzielaniu tzw. hormonów szczęścia, zapobiega depresji i dlatego ma wpływ na łagodzenie symptomów wielu chorób. Trzeba tylko wykazać się rozsądkiem i mieć na względzie, że wakacje, urlop jest czasem odbudowy i wzmocnienia naszego organizmu, a nie odwrotnie... ■

Specjaliści zalecają, aby na opalanie czy inne urlopowe aktywności wybrać się poza godzinami 10 a 16 **Fot. Marian Paluszkiwicz**

SIEMANKO! Lato w pełni i czas najwyższy, żebyście się już zdecydowali – kiedy, gdzie i jak będziecie spędzać wakacje. Lubicie jeździć w góry, ale wielogodzinne wycieczki strasznie Was męczą! Czy też uważacie, że woda w jeziorze jest ciągle za zimna, a na plaży roztopicie się jak lód na słońcu!

Dla tych, kto nie jest jeszcze zdecydowany i nie bardzo wie, czego by tak naprawdę chciał, proponuję rozwiązać nasz test i już wtedy na pewnego udać się na wypoczynek.

Będzie wspaniały!

GDZIE NAJLEPIEJ WYPOCZNIECIE?

Odpowiedzcie, tylko szczerze, na kilka pytań przygotowanych w teście, a będzie wiedzieli o sobie trochę więcej niż dotychczas i łatwiej Wam będzie zdecydować się, co robić latem, żeby być całkowicie zadowolonym.

1. Podczas zeszłorocznych wakacji na obozie nad jeziorem ciągle marzyłeś o tym, żeby:

- wykazać się sprawnością i wytrzymałością;
- opalić się tak, żeby inni myśleli, że byliście na wakacjach na Karaibach;
- nie wpaść do wody na środku jeziora;

2. Odkąd pamiętacie, wycieczki szkolne były dla Was:

- najlepszym wydarzeniem w ciągu roku, bo zwiedzanie choćby najnudniejszych miejsc było zawsze urozmaicone wygłupianiem się z kolegami;
- bezsensownym szwędaniem się w nikomu nieznanym miejscach;
- okazją do przeżycia niesamowitej przygody;
- czasem totalnie straconym, który można by wykorzystać na przykład na leżenie przed telewizorem.

3. W tym roku rodzice zaplanowali (jeżeli nie zaplanowali, to tak na „jakby”) wyjazd na wczasy w góry.

Co spakujecie do swojego plecaka?

- Przede wszystkim grube skarpety i mocne buty, bo macie zamiar dobrać z tata lub mama wszystkie górskie szczyty w okolicy.
- Najważniejszy jest krem do opalania. Zamierzacie rozłożyć się na pierwszej z brzegu polance i pięknie się opalić.
- Przydadzą się bluzy, które podczas wędrówki po lesie można by przywiązać do pasa, no i mały plecaczek, do którego zapakowalibyście suchy prowiant.
- Jak to co?! Wszystko, co potrzebne do pływania. Wprawdzie jeziora w górach są chłodne, ale przecież w ośrodku na pewno będzie duży basen.

4. Wasza babcia mieszka nad morzem. Jak co roku spędzicie u niej dwa tygodnie tygodni. Co Wy na to?

- Babcię wypada odwiedzić, bez dwóch zdań. Ale już nie mogą doczekać się aktywnego wypoczynku w górach.
- Nie żebyście marudzili, ale zawsze marzyliście, żeby po jeziorze popływać motorówką, albo chociaż rowerem wodnym. A na takie wyczyny po morzu rodzice na pewno się nie zgodzą.
- Morze jest fajne, ale zabawa w Indian i budowanie szałasów na plaży to zdaje się nie najlepszy pomysł. Chyba bylibyśmy pośmiewiskiem wszystkich turystów.
- Morze to jest to! Cały dzień można się kąpać i wylegiwać na gorącej plaży. Po całym szkolnym roku wytężonej pracy wspaniale jest tak poleniuchować.

5. Wracacie ze znajomymi z wycieczki za miastem. Właśnie uciekł Wam autobus, następny będzie za dwie godziny. Co proponujecie?

- Przecież nie będziecie siedzieć beczynnie przez dwie godziny. Krótki spacer dobrze nam zrobi. Podczas wędrówki czas szybciej płynie.
- Ojej, cóż to za problem. Przecież można się położyć pod drzewem i spokojnie zaczekać.
- Możemy iść na skróty przez las. Zawsze będzie ciekawiej.
- Takie piękne słońce, więc szkoda siedzieć w cieniu. A jeśli w marszu będzie nam gorąco, to polejemy się wodą z butelek.

I to już wszystko. Teraz zsumujcie swoje odpowiedzi. Których odpowiedzi zaznaczyliście najwięcej?

Jeżeli najwięcej zaznaczyliście odpowiedzi „a”, to znaczy, że nie lubicie siedzieć beczynnie w miejscu. Uwielbiacie górskie wyprawy i to właśnie podczas wędrówek najlepiej wypoczywacie. Nie wyobrażacie sobie zbyt długiego leżenia na plaży, bo wysiłek podczas górskiej wspinaczki dodaje Wam radości i sprawia, że czujecie się jak bohater, który pokonał swoje słabości. Beczynne leniuchowanie – to nie dla Was.

Jeżeli zostało zakreślonych najwięcej odpowiedzi „b”, to znaczy, że w ciągu roku szkolnego jesteście tak mocno zabiegani, że tylko marzycie o tym, aby położyć się na gorącym piasku i od czasu do czasu zanurzyć się w chłodnej wodzie. Zamiast wysilać się na sportowym obozie, wolicie w ciszy i spokoju delektować się słońcem, z dala od gwaru i miejskiego pośpiechu. Wakacje na wsi u babci będą dla Was rewelacyjne.

Jeżeli okazało się, że najczęściej zatrzymaliście się nad punktem trzecim, to znaczy odpowiedzią „c”, to może niekoniecznie jesteście fanem górskich wędrówek, ale wycieczki po lasach – to najlepszy według Was sposób spędzania wakacji. Tam, wśród niezwykłych leśnych zapachów lubicie wsłuchiwać się w śpiewy ptaków i tropić leśne zwierzęta. Po takich wycieczkach nie czujecie się zmęczeni, ręcz przeciwnie, jesteście wypoczęci jak nigdy dotąd.

Najwięcej zaznaczonych odpowiedzi „d” oznacza, że do szczęścia tak naprawdę niewiele Wam potrzeba. Wystarczy namiot nad jeziorem i piękna pogoda. Od rana do wieczora moglibyście pływać kajakiem, razem z tatą szaleć na nartach wodnych lub z kumplami jeździć na rowerze biegiem jeziora. A jakby nawet padał deszcz, na pewno byś się nie nudził w namiocie. Wszystko wskazuje na to, że nad jeziorem czujecie się wspaniale!

Życzę wszystkim wspaniałych i radosnych wakacji pełnych niespodzianek i szalonych emocji!

Dżem truskawkowy z miętą

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Mięty nie jest dużo, ale mimo to dżem jest bardzo aromatyczny, truskawki dominują, a mięta podkreśla ich smak. Sezon truskawkowy w pełni, więc warto zrobić taki domowy dżem, którego nie kupimy w żadnym sklepie.

Składniki:

- 1 kg dojrzałych truskawek
- 300 g cukru
- 1 gałązkę mięty z listkami
- 1 łyżka soku z cytryny

Wykonanie:

Truskawki obrać z szypulek, odrzucić nadpsute owoce, umyć i odsączyć. Większe truskawki pokroić, a mniejsze można zostawić w całości, włożyć do garnka i zasypać cukrem, zostawić na co najmniej godzinę, aż truskawki puszczą sok. Przygotować słoiki, umyć je i wyparzyć razem z nakrętkami. Miętę umyć i osuszyć, a następnie oberwać kilka małych listków. Garnek z truskawkami zagotować, zmniejszyć grzanie do minimum, dodać gałązkę mięty z listkami i sok wyciśnięty z cytryny. Wolno gotować mieszając co jakiś czas, aby się

Gęsty dżem truskawkowy z nutką świeżej mięty to pyszny dodatek do naleśników, kanapek, ale też do przełożenia ciast.

■ Sezon truskawkowy w pełni, więc warto zrobić domowy dżem Fot. Freepik.

dżem nie przypalił. Najlepiej robić to w szerokim garnku, wtedy dżem szybciej odparuje. Gdy dżem trochę odparuje, odłożyć cztery łyżki dodać oberwane wcześniej listki mięty i zmiksować blenderem. Wyjąć z owoców gałązkę mięty, a dodać zmiksowane truskawki z listkami, wszystko jeszcze chwilę gotować. Wrzący dżem nakładać do słoików, zakręcić, postawić do góry dnem,

przykryć kocykiem i zostawić, aż wystygnie. Sprawdzić, czy słoiki się zamknęły, tzn. czy wszystkie nakrętki są wklęsłe.

Dżem truskawkowy z miętą można też zrobić z dodatkiem środków żelujących dostępnych w sklepach, wtedy postępuje się zgodnie z instrukcją na opakowaniu. Dżem jest bardzo dobry, polecam zrobić go z większej ilości truskawek. ■

Szpinak ze śmietaną – smaczny i szybki

Szpinak to smaczny, szybki i zdrowy dodatek do obiadu, ale też wyśmienicie smakuje z makaronem. Smak smażonego szpinaku wspaniale podkreśla czosnek, bez którego nie może się obejść, śmietana zaś dodaje delikatności, a danie jest bardziej kremowe. Nie każdy lubi szpinak, ale w tej postaci jest bardzo smaczny – warto spróbować.

Składniki:

- 250 g świeżego szpinaku
- 2 ząbki czosnku
- 1 łyżka masła klarowanego
- 3-4 łyżki słodkiej śmietany 30 proc.
- sól
- pieprz
- gałka muszkatołowa mielona

■ Fot. autorka

Wykonanie:

Szpinak (najlepiej świeży, ale może być też mrożony, tylko trzeba go wcześniej rozmrozić) przebrać,

odrzucić grubsze ogonki, umyć i odcedzić. Na dużej patelni rozgrzać masło klarowane i dodać szpinak. Smażyć i mieszać cały czas, aż zmniejszy swoją ilość i wyparuje wytworzony sos, trwa to około 2-3 minuty. Czosnek przecisnąć przez praskę, dodać do szpinaku, doprawić solą, pieprzem i odrobiną gałki muszkatołowej do smaku. Smażyć jeszcze chwilę, dodać śmietankę i wymieszać, dusić całość 2-3 minuty, aż powstanie aksamitny sos, a śmietanka odparuje. Nie ma potrzeby dodawania mąki do szpinaku, śmietanka nam go zagęści.

Taki szpinak podajemy na ciepło jako dodatek do drugiego dania. ■

Krzyżówka

Instynkt jak powieść Londona	Sfera działalności	Bezimienny utwór	Atrybut ministra	Hultaj, urwis	Wysokie zboże	Harry, angielski piłkarz												
Przemysł lub Mauer	Rodzaj sosu	Broni kurcząt		Pierwiastek, Ti	Umożliwi transmisję	Kapka energii												
„Wybuchowy” kolor	Kolejka stacyjny	2	Elektroniczny dokument	Magda, gwiazda TVP	Mocny napar herbaty	Pola ... gwiazda iluzjonu	10	Tommy Lee, aktor amer.										
Ktoś z tych samych stron	Ostry do pizzy	Ważna dla firmy	4	Tajniak, szpicel	Adam, trener polskiej kadry	Poczta elektroniczna	1	Pseudo zza krat	Dawna korona papieża									
Zdobi głowę Karola III				Debel mieszany w tenisie		Bije na wieży kościoła		Imię Grybauskaitė										
Szwajc. miasto	Etykieta z ceną			Egipska bogini			13											
Strata, ubytek	Psota, wybryk	Bratny lub Giertych		Modny, luźny zakieciak	Dźwignia inaczej	Ułaskawienie		Odświętany strój	Gatunek ryby		Samica w wilczym stadzie	Kapitał na konczie						
Mięka skóra bez lica	Druh Romka z komiksu	Kobiety rower	Zapowie na wizji				16											
Obija meble tkaniną	11			Duży ssak morski		Biblijny brat Kaina		Mitośnik prawości										
Razem z wizją	Sznureczek w świecy			Bessa na giełdzie	7	Wśród greckich liter	3											
	9			Gaz musztardowy														
Homogenizowany nabiał	Naftowa - to olej skalny				8	Z niej chińskie bibeloty												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	

nazwisko aktorki i tytuł filmu

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 29-30 CZERWCA

Poziomo: CARUSO - U BOOT - POMIDOR - SAMIEC - SZEJK - NAZWISKO - RANO - JESIEŃ - ARKAN - MORSE - UDAWANIE - ELANA - BULWA - KILOGRAM - MANILA - OKOP - SEKWANA - ANAWA - RATAJ - PREHISTORIA - DEYNA - SAD - IZBA - SPAD - WILGA - WIKARY - MROK - OPEN - WANAD - ARKADA

Pionowo: ŁAPANIE - DEKADA - PELISA - ROMA - STALIN - NARY - UMIZGI - WALIZA - ENIGMA - SIEW - ETANOL - HAZARD - ODCIEŃ - NAGASAKI - SSAWKA - KURSK - AMEBA - KRZTA - ZORRO - UMOWA - ODSKOK - POLE - AKRYL - KATAR - PAPA - JANAS - WRONA - IDARED - OTOK - ONEGA - PAJDA - DYNA

Hasło: Craig Casino Royale

Uśmiechnij się!

Nauczyciel podczas wykładu dla studentów miał przypięty do marynarki bezprzewodowy mikrofon. Po paru minutach poszedł do toalety. Po powrocie mówi:

— Czy stęskniliście się za mną?
— Nie, proszę pana, pana mikrofon był cały czas włączony.

***

Jasiu spóźnia się pół godziny na lekcję języka polskiego. Nauczycielka pyta się go:

— Jasiu, dlaczego się spóźniłeś?
— Bo napadł na mnie groźny bandyta z pistoletem w ręce!

— To straszne! — mówi nauczycielka — I co było potem?

— Potem zabrał mi zeszyt z zadaniem domowym!

***

— Dlaczego Islam zakazuje picia?

— Kwestia zachowania gatunku.

Wyobraź sobie, przychodzisz do domu pijany, a tam stado żon z wałkami...

***

Egzamin na wydziale radiotechniki.

Profesor siedzi i stuka palcami w blat,

studenci piszą coś w skupieniu, tylko

jeden nic nie kuma. Nagle dwóch

studentów zerwało się, podbiegło,

wzięło wpisy i wyszło. Potem jeszcze

kilku. Potem cała reszta. Na koniec

został tylko biedny niekumaty. Profesor

mówi do niego:

— Chodź pan, wpiszę dwóję...

— Ale dlaczego? Nie sprawdził pan

mojej pracy, a innym pan powpisywa-

wał od ręki...

— Panie kolego. Wystukiwałem w

blat Morsem: „Kto chce piątkę niech

podchodzi... Kto chce czwórkę niech

podchodzi...”

***

— Żołnierzu co będzie, jeśli kula od-

strzelił ci drugie ucho?

— Będę gorzej słyszał.

— A jeśli odstrzelą ci drugie ucho?

— Nic nie będę widział.

— A to dlaczego?

— Bo mi hełm na oczy spadnie.

***

Rozmawiają dwie koleżanki:

— Dzisiaj w metrze byłam najpiękniej-

szą pasażerką.

— Jechałaś sama?

Robert Duchniewicz: Tabliczki mają bardziej charakter dekoracyjny niż informacyjny

Antoni Radczenko

W maju administracja samorządu otrzymała nakaz od Państwowej Inspekcji Językowej w sprawie usunięcia polskich odpowiedników nazw dwóch miejscowości, Orzelówki (Ažulaukė) i Bieliszek (Bieliškės). Zdaniem inspekcji nazwy miejscowości mogą funkcjonować tylko w języku państwowym.

PIELĘGNACJA JĘZYKA OJCZYSTEGO

Samorząd nie zgadza się, aby usunąć tablice. W tej sprawie skierował sprawę do Litewskiej Komisji Sporów Administracyjnych, która ma ją rozpatrzyć 18 lipca. W ubiegłym tygodniu mer rejonu, Robert Duchniewicz, spotkał się z prezes Państwowej Komisji Języka Litewskiego, dr Violetą Meiliūnaite. Na spotkaniu została poruszona kwestia podwójnych napisów nazw topograficznych.

„Nie zgadzamy się z takim zaleceniem. Rzeczywiście, brakuje jasnych regulacji prawnych. Jednak, jak już wspomniałem, samorząd rejonu wileńskiego, w przeciwieństwie do innych samorządów na Litwie, jest wyjątkowo gęsto zaludniony przez osoby, które uważają się za osoby narodowości polskiej. Konstytucja Republiki Litewskiej gwarantuje obywatelom należącym do mniejszości narodowych prawo do pielęgnowania swojego języka, kultury i obyczajów. Dlatego my, jako reprezentanci tych mieszkańców i przestrzegający Konstytucji Litwy, musimy to docenić i zapewnić im możliwość pielęgnowania naszego języka i obyczajów” – tak mer skomentował wówczas żądanie Państwowej Inspekcji Językowej.

Doradca mera rejonu wileńskiego, Kęstutis Butvydas, w rozmowie z BNS oświadczył, że w

W rejonie wileńskim ponownie doszło do sporu o podwójne nazewnictwo miejscowości. Państwowa Inspekcja Językowa żąda od administracji samorządu usunięcia polskich nazw miejscowości. Samorząd nie zgadza się z żądaniami.

Wszystko opiera się na tym, że na Litwie brakuje odpowiedniej regulacji prawnej – mówi Robert Duchniewicz

wymienionych miejscowościach mieszka mnóstwo przedstawicieli mniejszości narodowych, dlatego jest potrzeba, aby nazwy topograficzne były zapisywane nie tylko w języku państwowym. „Poza tym 11 art. Ramowej konwencji o ochronie mniejszości narodowych przewiduje taką możliwość” – oświadczył doradca.

Faktycznie, w pkt. 3 art. 11 konwencji jest zapisane: „W rejonach tradycyjnie zamieszkałych przez znaczącą liczbę osób należących do mniejszości narodowej Strony będą starać się – zgodnie z obowiązującym prawem, w tym także tam, gdzie to stosowne, umowami z innymi państwami oraz przy uwzględnieniu ich specyficznych warunków – umieszczać również w języku mniejszości tradycyjne nazwy lokalne, nazwy ulic i inne oznakowania topograficzne o charakterze publicznym, o ile istnieje tam wystarczające zapotrzebowanie na takie oznakowania”.

PRAWNY NIHILIZM?

Prezes Państwowej Inspekcji Językowej, Audrius Valotka, nazwał działania samorządu „nihilizmem prawnym”. „Całkiem niedawno miał miejsce precedens. Kiedy merem była pani Maria Reksć, to otrzymaliśmy skargę, że przy Ławoryszkach znajduje się polski napis. Nakazaliśmy ten napis usunąć, ale administracja rejonu wileńskiego podała nas do sądu i we wszystkich instancjach przegrała. Teraz w identycznej sprawie nie chcą usunąć napisu” – skomentował dla BNS urzędnik. Pod koniec marca Litewski Najwyższy Sąd Administracyjny przychylił się do wniosku inspekcji – „W tym przypadku badając formę napisu,

Sąd zgodził się z wnioskami Inspekcji Języka Państwowego, że napis w języku polskim jest informacją publiczną informującą o granicach gminy Ławoryszki.

28.>>

Z tego wynika, że tablica w języku polskim jest informacją publiczną, dlatego wobec niej ma być stosowana Ustawa o języku państwowym, gdzie mówi się, że wszystkie napisy publiczne muszą być pisane w języku państwowym – czytamy w uzasadnieniu.

Valotka oświadczył, że w przypadku nazw topograficznych Konwencja o ochronie mniejszości narodowych, chociaż została ratyfikowana przez Litwę, nie ma zastosowania, ponieważ dotychczas nie zostały wprowadzone odpowiednie zmiany w ustawodawstwie, które zezwalałyby na używanie w nazwach publicznych innego języka niż język państwowy.

Przed kilkoma laty miała miejsce głośna sprawa, kiedy sądy nakładały na samorządy kary za podwójne nazwy ulic. W marcu 2014 r. częściowo znaleziono wyjście z zaistniałej sytuacji. Nadal nazwy ulic mogą być oficjalnie zapisywane tylko po litewsku, ale zgodnie z rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych za oficjalny napis ulicy uważany jest słupek z nazwą ulicy umieszczony na ziemi

Przed kilkoma laty miała miejsce głośna sprawa, kiedy sądy nakładały na samorządy kary za podwójne nazwy ulic. W marcu 2014 r. częściowo znaleziono wyjście z zaistniałej sytuacji. Nadal nazwy ulic mogą być oficjalnie zapisywane tylko po litewsku, ale zgodnie z rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych za oficjalny napis ulicy uważany jest słupek z nazwą ulicy umieszczony na ziemi należącej do samorządu. Tabliczki z napisami ulic na domach nie są uważane za oficjalne napisy, dlatego mogą być również dwujęzyczne.

należącej do samorządu. Tabliczki z napisami ulic na domach nie są uważane za oficjalne napisy, dlatego mogą być również dwujęzyczne. W przypadku nazw miejscowości takiego rozwiązania nadal nie ma.

KOMENTARZ MERA

Robert Duchniewicz, nie patrząc na wcześniejszą decyzję sądową, uważa, że teraz sprawę można wygrać.

– Decyzja sądu z marca nie wyglądała na logiczną. Moim zdaniem wszystko opiera się na tym, że na Litwie brakuje odpowiedniej regulacji prawnej, na przykład ustawy o mniejszościach narodowych. W przypadku Ławaryszek była to umieszczona przez starostwo wyrzeźbiona z drzewa tablica. O ile rozumiem logikę sądową, to gdyby taka tablica znalazła się na terenie prywatnym, to wówczas do złamania prawa nie doszłoby. Moim zdaniem ta tablica nie była żadnym znakiem drogowym lub drogowym, więc nie podpadała pod żadną ustawę. Poza tym napis po polsku był takiej samej wielkości jak litewski. Moim zdaniem ze strony samorządu zabrakło

argumentów prawnych. Kiedy otrzymaliśmy taką samą decyzję w sprawie tablicy w Orzelówce, to pomyślałem, że warto poważniej popatrzeć na sprawę. Zwrócić uwagę również władzy centralnej na ten problem – komentuje dla „Kuriera Wileńskiego”. Mer poinformował, że obecnie samorząd wynajął prawników.

Odmienne wygląda sprawa, zdaniem mera, w Bieliszkach.

– O ile się orientuję, tam żelazna tablica znajduje się na terenie prywatnym. Jeśli faktycznie znajduje się na prywatnej działce, to wtedy powstaje pytanie, czy jakkolwiek inspektor ma prawo czegoś w tej sprawie żądać? Właśnie brak odpowiednich regulacji prawnych prowadzi do tego typu konfliktów. Moim zdaniem te tabliczki mają charakter bardziej dekoracyjny niż informacyjny. Pamiętajmy, ile takich dekoracyjnych tablic wywiesił mer Remigijus Šimašius w Wilnie. Teraz podaliśmy sprawę do komisji (Litewskiej Komisji Sporów Administracyjnych) i w zależności od jej decyzji nie wykluczamy zaskarżenia jej w drodze sądowej – tłumaczy Robert Duchniewicz. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ Dzięki rozporządzenia ministra spór o dwujęzyczne nazwy ulic w 2014 r. częściowo udało zażegnać

TVP WILNO		
7.00	Info Wilno	
7.15	Studio Wilno	
7.30	Rusz się człowieku	
7.45	Tygiel	
8.05	Polonia 24	
8.35	Wielcy Polacy, wielkie historie	
9.35	Pociąg do smaku	
10.05	Gra słów	
10.25	Słownik polsko@polski	
10.55	Zakochaj się w Polsce	
11.15	Polskie Parki Narodowe	
11.45	S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
12.10	S. „Leśniczówka”	
12.30	Przystanek slow food	
13.00	Info Wilno	
13.05	Studio Wschód	
13.30	Czas na przebój	
14.15	Gwiazdozbiór	
14.45	S. „Kresowe grody i rody”	
15.10	Gra słów	
15.35	Astronarium	
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego	
16.20	S. „Stulecie Winnych”	
17.05	S. „Klan”	
17.30	Pociąg do smaku	
17.50	Leo da Vinci	
18.05	S. „Barwy szczęścia”	
19.00	Info Wilno	
19.15	Studio Wilno	
19.40	S. „M jak miłość”	
20.30	Wiadomości	
21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
21.25	S. „Leśniczówka”	
21.50	Dzikie serca	
22.45	Informacje kulturalne	
23.05	S. „Kasta”	
23.55	Info Wilno	
00.10	Studio Wilno	
LRT TV		
6.00	Hymn Republiki Litewskiej	
6.02	Dzień dobry, Litwo	
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	8.30	Wiadomości
8.55	S. „Soko Leipzig”	

9.40	S. „Alpejscy detektywi”	
10.25	S. „Berlińska policja”	
11.15	„LRT Studio Spraw Bieżących”	
12.15	Styl	
13.15	Euromaxx	
13.30	Kto i dlaczego?	
14.00	15.00, 16.00	Wiadomości
16.30	S. „Zaklinacze koni”	
17.15	S. „Wszystko dla pań”	
18.00	Kto i dlaczego?	
18.30	Ważna godzina	
19.30	Dzieci tysiąclecia	
20.30	Panorama	
21.00	Temat dnia	
21.30	Wiadomości Rowerowe	
22.00	S. „Wikingowie”	
22.50	S. „Szczęście”	
23.45	S. „Soko Leipzig”	

LRT PLUS	
6.00	Filmy anim.
7.00	S. „Ratownicy”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Świeża krew”
11.00	KK2
11.30	Od...do...
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Miłosne potyczki”
15.30	S. „Złoty chłopak”
16.35	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Od...do...
20.30	Pani chłopka
21.30	Wiadomości
22.30	„Ujarmione konie” film fab.
00.35	S. „Świeża krew”

LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Styl
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Przyjazna Litwa
8.30	Życie na wsi jest dobre
9.00	Dzień dobry, Litwo
11.30	Wileński Zeszyt
12.00	„Zespół folklorystyczny

„Platele” film dok.	
13.10	Odblaski
13.40	Spacery
14.10	Dajmy czadu!
15.20	Nie mam tylu lat
15.45	S. „Berlińska policja”
16.35	Weranda
17.05	„Wojownik wikingów” film dok.
18.00	S. „Służyć i bronić”
19.00	7 dni Kowna
19.30	S. dok.
„Dziedzictwo”	
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Widokówki z podróży
22.30	1000 cudów świata
23.30	Nie mam tylu lat
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)

3	
6.00	Seriale anim.
7.45, 19.30	S. „Szaleni sąsiedzi”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Kobiety lekarz”
12.00	S. „Niewierna”
14.00	S. „Kobieta niczyja”
15.00	S. anim.
16.00	Wiadomości TV3
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
20.30	S. „Oskarżony o miłość”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
00.25	„Hamilton” dramat
01.35	S. „Cobra 11”

BTW	
6.00	S. „Nieśmiertelny”
7.00, 13.30	Zasady mojej kuchni
8.20, 14.50	S. „Czapla”
9.25, 15.55	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”

10.35	S. „CSI. Miami”
11.40, 17.30	S. „Policja Chicago”
12.30	S. „Nieśmiertelny”
17.00	Dzień info
18.30	S. „CSI. Miami”
19.30	S. „S.W.A.T.”
20.30	„Ale numer!”
21.00	„W cywilu 6: Bezpośrednie starcie” film fab.
22.45	„Na fali” film fab.

5.30, 13.00	Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Misja lato
8.00	S. „Tajemnica”
9.00, 19.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Zwroty losu”
11.00, 21.25	S. „Cyganeczka Lala”
12.00	Kod zdrowia
14.00, 0.30	S. „Ślad”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	S. dok.
„Nieodnaleziona Rosja”	
17.00, 23.30	S. dok.
„Morderstwo od pierwszego wejrzenia”	
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Pytanko
20.00, 22.30	Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo

5.40	S. „Hawaii 5.0”
6.30	„Anatomia prawdy”
7.30	S. „Cobra 11”
8.30	„Autopilot”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Ostrożnie - rodzina!”
10.30	S. „Simpsonowie”
11.30	S. „Współczesna rodzina”
12.30	„Talenty Wielkiej Brytanii”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Hawaii 5.0”

17.00	S. „Anatomia prawdy”
18.00	S. „Ostrożnie - rodzina!”
20.00	S. dok. „Inny świat. Wietnam”
21.00	„Samolot prezydenta” dramat
22.50	S. „Elementary”
23.50	S. „Policjanci”

6.00	S. „Kadin”
7.00, 17.00	„Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Zranione serce”
10.00	„Cud” dramat
11.00	S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00	S. „Dr House”
13.00, 20.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Major Crimes”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	„Zamienimy się żonami”
18.00	S. „Major Crimes”
19.00	S. „Dr House”
21.00	S. „Podróżny”
22.55	S. „Tajemnicza droga”
01.20	S. „Jednostka do zadań specjalnych”

6.15	S. „Dziedzictwo”
7.05	S. „Klan”
7.30	S. „Leśniczówka”
8.00	Transmisja Mszy Świętej
8.30	„Kościół z bliska”
9.00	Wiadomości
9.10	„Kwadrans polityczny”
9.25	„Informacje kulturalne”
9.40	S. „Ranczo”
10.40	S. „Komisarz Alex”
11.35	S. „Ojciec Mateusz”
12.25	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.00	Wiadomości
13.10	„Agrobiznes”
13.35	„Magazyn

13.50 S. dok. „Wzdłuż 15. południka. Różnice i podobieństwa”	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.35 „Panorama”)	20.15 „ALARM!”	Sikorskiego” film dok.	film dok.
15.00 S. „Wspaniałe stulecie”	12.05 „Zoom Polonii”	20.30 Wiadomości	20.00 S. „Korona królów”	16.40 Muzyczne chwile
16.00 Wiadomości	12.10 „Kamperem po Południu”	21.00 Gość Wiadomości	20.50 „Arsenal”	16.50 „Ma się rozumieć”
16.20, 21.15 „ALARM!”	12.30, 16.55 S. „Barwy szczęścia”	21.15 „Minęła 20.”	21.15 S. „Jan Serce”	17.00 Informacje dnia
16.35 Gra słów. Krzyżówka	13.00 Wiadomości	22.00 „Fakty czy kłamstwa”	23.05 S. „Boża podszewka”	17.10 „Jestem mamą”
17.05 S. „Dziedzictwo”	13.15 S. „Dom”	22.20 Serwis Info Wieczór	00.00 „Generał Władysław Sikorski. Tajemnica śmierci” film dok.	17.25 „Przyroda w obiektywie”
18.00 „Teleexpress”	15.05 „Giganci historii”	22.50 „W tyle wizji”		17.40 „Zdrowie z bożej apteki”
18.20 „Jaka to melodia?”	16.00 Wiadomości	23.30 „W tyle wizji Extra”		17.55 „Życie według Świętego Jana Pawła II”
19.00 S. „Ranczo”	16.15 „Przystanek Historia”	00.00 Info Wieczór		18.10 „Prosto o gospodarce”
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.35 „Nela Mała Reporterka”	00.30 „W akcji”		18.30 „Zostań żołnierzem RP”
20.30 Wiadomości	17.25 „Nad Niemnem”	7.00 „Informacje kulturalne”		18.45 Muzyczne chwile
21.35 S. „Velvet”	17.40 „Studio Lwów”	7.15 S. „Blisko, coraz bliżej”	6.00 „Benedykta XVI pielgrzymka do Ziemi Świętej” film dok.	19.05 Informacje dnia
22.30 S. „Stulecie Winnych”	18.00 Teleexpress	8.25 „Okrasa łamie przepisy”	7.00 „Jezu ufam Tobie”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
23.30 S. „Osiecka”	18.15 Tour de Pologne	8.50 „Dzika Polska”	8.00 „Powinowactwa duchowe” film dok.	20.30 „Każdy maluch to potrafi”
	18.25 S. „Pogranicze w ogniu”	9.40 „Historia na ten czas”	8.55, 18.55 „Poczet wielkich Polaków”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
8.00 „Zaginione - odnalezione”	19.30 „Informacje kulturalne”	9.45 „Po PRLu”	9.00 Informacje dnia	21.20 Modlitwa różańcowa
8.25 „Wydarzenie aktualne”	19.45 „Czym żyje świat”	10.15 S. „Detektywi na wakacjach”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
8.55 „Owszem Mazowsze”	20.00 Mistrzostwa Europy drużyn polonijnych w piłce nożnej	10.45 „Miejsce z historią”	9.35 „Chryste ratuj” reportaż	22.00 Apel Jasnógórski
9.35, 22.35 Informacje kulturalne	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	11.00 S. dok. „Wszystkie kolory świata”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	22.20 Informacje dnia
10.05 S. „Robin z Sherwood”	20.30 Wiadomości	11.50 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	10.35 „Zamek w Korzkwi - Szlakiem Pióra” film dok.	23.00 „Orleża Lwowskie” film dok.
11.10 „Legenda Tatr” dramat	21.05 S. „Ojciec Mateusz”	12.00 „Przyrodnicze opowieści Włodzimierza Puchalskiego”	10.55, 12.50, 20.25, 23.55 Święty na każdy dzień	00.00 „Cukierki księdza Wali. Rzecz o ks. Infułacie Czesławie Wali” film dok.
13.15 S. „Pogranicze w ogniu”	22.00 ME drużyn polonijnych	12.25 „Świadkowie czasu”	11.00 Informacje dnia	
14.25 „Tydzień z życia mężczyzny” film obycz.	23.00 „Zoom Polonii”	12.45 „W kotle historii”	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	6.00, 20.00 Fani czterech kółek
16.10 „James Tissot, portrecista neoklasycyzmu” film dok.	23.35 „Lato, muzyka, zabawa”	13.05 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	11.45 „Zew natury”	9.00 Jak to jest zrobione?
17.15 „Szatan z siódmej klasy” film fab.		13.15 S. „Blondynka”	12.05 „Mocni w wierze”	10.00 Skarby z zopy
19.15 „Mazurki nad Wisłą”	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek.	13.55 „Ekspertyza - Domniemana czaszka Jana Kochanowskiego”	12.35 „Słowo życia”	10.30 Walka o bagaż
19.55 S. „Robin z Sherwood”	8.10 „Jedziemy”	14.20 „W Polskę jedziemy”	12.40 „Ma się rozumieć”	11.00 Morze złota
21.00 „Sofia” film fab.	8.50 „Agrobiznes”	14.45 „Napisane życie. Wisława Szymborska” film dok.	13.00, 19.00 Modlitwa Anioła Pańskiego	12.00 Łowcy staroci
23.00 S. „Genialna przyjaciółka”	9.00 „Jedziemy dalej”	15.45 „Informacje kulturalne”	13.03 Informacje dnia	13.00 Łowcy staroci: renowacje
00.10 „Flic Story” film fab.	9.20 „Minęła 8.”	16.00 „Giganci historii”	13.20 „Kobiety wolności” film dok.	14.00 Nagi instynkt przetrwania
	10.10 „Minęła 9.”	16.45 „Wędrowiec Polski”	14.00 S. dok. „Pielgrzym miłości”	17.00 Skarby z zopy
7.00, 23.05 Polonia 24	10.40 Plan dnia	17.10 S. „Blisko, coraz bliżej”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	18.00 Łowcy staroci
7.30 „Pożyteczni.pl”	11.30 Serwis Info Dzień	18.10 S. „Zakłęty Dwór”	15.20 Muzyczne chwile	19.00 Jak to jest zrobione?
8.00 „W Polskę	13.00 Info Raport	19.05 „Londyńskie dni generała	15.30 „Niewizerunkowy” reportaż	19.30 Jak to działa?
jedziemy”	14.30 Serwis Info Dzień		16.00 „Ikona miłości”	21.00 Morze złota
na śniadanie”	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)			22.00 Poszukiwacze złota
„Panorama”	18.00 „Teleexpress”			00.00 Nagi instynkt przetrwania
„Zoom Polonii”	18.15 „Teleexpress Extra”			
„Kamperem po Południu”	18.30 „O co chodzi”			
„Barwy szczęścia”	19.00 Panorama			
Wiadomości	19.20 Serwis Info Wieczór			
„Dom”	19.35 „O tym się mówi”			
„Giganci historii”	20.10 Info Kultura			
Wiadomości				
„Przystanek Historia”				
„Nela Mała Reporterka”				
„Nad Niemnem”				
„Studio Lwów”				
Teleexpress				
Tour de Pologne				
„Pogranicze w ogniu”				
„Informacje kulturalne”				
„Czym żyje świat”				
Mistrzostwa Europy drużyn polonijnych w piłce nożnej				
„Gra słów. Krzyżówka”				
Wiadomości				
S. „Ojciec Mateusz”				
ME drużyn polonijnych				
„Zoom Polonii”				
„Lato, muzyka, zabawa”				
				
6.35, 11.00 Serwis Info Poranek.				
8.10 „Jedziemy”				
8.50 „Agrobiznes”				
9.00 „Jedziemy dalej”				
9.20 „Minęła 8.”				
10.10 „Minęła 9.”				
10.40 Plan dnia				
11.30 Serwis Info Dzień				
13.00 Info Raport				
14.30 Serwis Info Dzień				
16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)				
18.00 „Teleexpress”				
18.15 „Teleexpress Extra”				
18.30 „O co chodzi”				
19.00 Panorama				
19.20 Serwis Info Wieczór				
19.35 „O tym się mówi”				
20.10 Info Kultura				

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.30	Moda na rodzinę
7.55	Nad Niemnem
8.15	Polonia 24
8.40	Dzikie serca
9.30	Zwierzaki Czytaki
9.45, 17.40	Odlotowe opowieści
10.05	Gra słów. Krzyżówka
10.30	Słownik polsko@polski
11.00	Litwa nieoczywista
11.15	Dobre historie
11.40, 21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.05	S. „Leśniczówka”
12.30	To je Borowicz. Podróże ze smakiem
12.50	Krótką historia
13.00	Info Wilno
13.05	Całkiem niezła historia
13.15	Polacy Światu
13.20	Podróże Małej i Dużej
13.45	Va Banque
14.35	Gra Warszawa
15.10	Gra słów
15.30	Jak to działa
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Matki, żony i kochanki”
17.15	S. „Klan”
17.45	Zwierzaki Czytaki
18.05	S. „Barwy szczęścia”
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.30	Panorama litewska
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	Wiadomości
21.25	S. „Leśniczówka”
21.50	Białoruski klimat
22.15	Portrety dokumentalne
22.45	Informacje kulturalne
23.00	S. „Na sygnale”
23.50	Info Wilno
00.05	Studio Wilno
00.20	Sport
00.25	Rola życia
00.50	Kamperem po Południu

LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
8.55	S. „Soko Leipzig”
9.40	S. „Soko Leipzig”
10.25	S. „Berlińska policja”
11.15	„LRT Studio Spraw Bieżących”
12.15	Dzieci tysiąclecia
13.15	Euromaxx
13.30	Kto i dlaczego?
14.00	15.00, 16.00
	Wiadomości
16.30	S. „Zaklinacze koni”
17.15	S. „Wszystko dla pań”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	Przyjazna Litwa
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Wiadomości Rowerowe
22.00	S. „Wikingowie”
22.50	S. „Szczęście”
23.45	S. „Soko Leipzig”
	
6.00	Filmy anim.
7.00	S. „Ratownicy”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Świeża krew”
11.00	KK2
11.30	Od...do...
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Miłosne potyczki”
15.30	S. „Złoty chłopak”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Od...do...
20.30	Pani chłopka
21.30	Wiadomości
22.30	„Godzilla” film fab.
00.55	S. „Świeża krew”
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Dzieci Tysiąclecia

7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Widokówki z podróży
8.30	Wiara i życie
9.00	Dzień dobry, Litwo
11.30	Jesteśmy z Ukrainy
12.00	W sercu Litwin
13.00	Nadzieja po obu stronach Atlantyku
13.30	Euromaxx
14.00	Festiwal Muzyczny w Pożajściu 2022
13.35	Szkoła kreatywności
15.45	S. „Berlińska policja”
16.35	7 dni Kowna
17.05	S. dok. „Dziedzictwo”
18.00	S. „Służyć i bronić”
19.00	To jest kino
19.30	„Tajwan, demokracja cyfrowa” film dok.
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Muzyka Art Deco. Kowno
22.25	Koncert zespołu „Kamaniu šilelis”.
23.10	Legends. Dziś i na zawsze
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
	
6.00,	15.00 Serial anim.
7.45,	19.30 S. „Szaleni sąsiedzi”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Kobiety lekarz”
12.00	S. „Niewierna”
14.00	S. „Kobieta niczyja”
16.00	Wiadomości TV3
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
20.30	S. „Oskarżony o miłość”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Atlas chmur” dramat
02.05	S. „Cobra 11”

BTW	
6.00	S. „Nieśmiertelny”
7.00,	13.30 Zasady mojej kuchni
8.20,	14.50 S. „Czapla”
9.25,	15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35	S. „CSI. Miami”
11.35,	17.30 S. „Policja Chicago”
12.30	S. „Nieśmiertelny”
17.00	Dzień info
18.30	S. „CSI. Miami”
19.30	S. „S.W.A.T.”
20.30	„Ale numer!”
21.00	„Niebezpieczna dzielnica” film fab.
22.45	„Peacemaker” film fab.
01.20	„Undressed - randka w łóżku”
	
5.30,	13.00 Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Litewskie szkoły
8.00	S. „Tajemnica”
9.00,	19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Zwroty losu”
11.00,	21.25 S. „Cyganecka Lala”
12.00	W świecie koszykówki
12.30,	23.00 Stop linia
14.00,	0.30 S. „Ślad”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00,	18.00 Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
17.00,	23.30 S. dok. „Morderstwo od pierwszego wejrzenia”
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Rozmowy nad morzem
20.00,	22.30 Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
	
5.40	S. „Hawaii 5.0”

6.30	S. „Anatomia prawdy”
7.30	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Ostrożnie - rodzina!”
10.30	S. „Simpsonowie”
11.30	S. „Współczesna rodzina”
12.30	„Talenty Wielkiej Brytanii”
13.00	S. „Tatusz rządzi”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Hawaii 5.0”
17.00	S. „Anatomia prawdy”
18.00	S. „Ostrożnie - rodzina!”
19.00	S. „Współczesna rodzina”
20.00	S. dok. „Inny świat. Wietman”
21.00	„Bibliotekarz III: Kłątwa kielicha Judasza” film fab.
23.00	S. „Elementary”
23.50	S. „Policjanci”
	
6.00	S. „Kadin”
7.00,	17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Zranione serce”
10.00	„Cud” dramat
11.00	S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00	S. „Dr House”
13.00,	20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Major Crimes”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	„Zamieśmy się żonami”
18.00	S. „Major Crimes”
19.00	S. „Dr House”
21.00	„Podróżnik. Urlop o północy” detektyw
22.55	„Voyageur”
00.50	S. „Jednostka do zadań specjalnych”
	
6.15	S. „Dziedzictwo”
7.05	S. „Klan”

7.30 S. „Leśniczówka”	pamięci”	14.30 Serwis Info Dzień	śmierci” film dok.	Anioł Pański
8.00 Transmisja Mszy Świętej	21.00 „W trzy miesiące dookoła świata” film fab.	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	15.25 „Tajemnice Archiwum”	13.03 Informacje dnia
8.30 „Życiowe wybory”	23.15 S. dok. „Mroczne oblicze Hollywood”	18.00 „Teleexpress”	15.45 „Informacje kulturalne”	13.20 „Savionalia” film dok.
9.00 Wiadomości	00.20 „Jazz.pl”	18.15 „Teleexpress Extra”	16.00 „Giganci historii”	14.20 „Krwawy poniedziałek” film dok.
9.10 „Kwadras polityczny”		18.30 „O co chodzi”	16.45 „Wędrowiec Polski”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
9.25 „Informacje kulturalne”		19.00 Panorama	17.10 S. „Blisko, coraz bliżej”	15.20 Muzyczne chwile
9.40 S. „Ranczo”		19.20, 22.20 Serwis Info Wieczór	18.20 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	15.35 „Katownie praskie” film dok.
10.35 S. „Komisarz Alex”	7.00, 23.05 „Polonia 24”	19.35 „O tym się mówi”	18.30 S. „Zaklęty Dwór”	16.20 „Pędzelkiem z ogona wiewiórki pisane” reportaż
11.35 S. „Ojciec Mateusz”	7.30 S. „Perły Bałtyku”	20.10 Info Kultura	19.25 „Świadkowie nieznanych historii”	16.50 „Ma się rozumieć”
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	8.00 „Qulszoł”	20.15 „ALARM!”	20.00 S. „Korona królów”	17.00 Informacje dnia
13.00 Wiadomości	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.35 „Panorama”)	20.30 Wiadomości	20.45 „Hetman” film anim.	17.10 „Na zdrowie”
13.10 „Agrobiznes”	12.05 Zoom Polonii	21.00 Gość Wiadomości	21.00 „Wojownicy czasu”	17.30 „Danuta Siedzikówna Inka” reportaż
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”	12.10 „Studio Lwów”	21.15 „Minęła 20.”	21.30 S. „Jan Serce”	18.00 „Po stronie prawdy”
13.50 „Siatkówka mężczyzn”	12.30, 16.55 S. „Barwy szczęścia”	22.00 „Nie da się ukryć”	23.50 S. „Boża podszewka”	18.50 Muzyczne chwile
16.00 Wiadomości	13.00 Wiadomości	22.50 „W tyle wizji”		19.05 Informacje dnia
16.20, 21.15 „ALARM!”	13.15 S. „Ojciec Mateusz”	23.30 „W tyle wizji Extra”		19.15 „Rozmowy niedokończone”
16.35 Gra słów. Krzyżówka	14.05 „Mała sprawa” film TVP	00.00 Info Wieczór		20.30 S. anim.
17.05 S. „Dziedzictwo”	15.00 „Szkoła marzeń” film dok.	00.30 „W akcji”		21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
18.00 „Teleexpress”	16.00 Wiadomości			21.20 Modlitwa różańcowa
18.20 „Jaka to melodia?”	16.20 S. anim. „Agatka”	7.00 „Był taki dzień”	6.35 „Jasnogórskie cuda i łaski” film dok.	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
19.00 S. „Ranczo”	16.30 S. anim. „Mami Fatale”	7.05 „Informacje kulturalne”	7.20 „Pierwsze życie na ziemi” film dok.	22.00 Apel Jasnogórski
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.40 „GO - TU - JEMY”	7.15 S. „Blisko, coraz bliżej”	8.20 „Wenezuela - San Felix” film dok.	22.20 Informacje dnia
20.30 Wiadomości	17.25 „Kierunek Zachód	8.20 „Okrasa łamie przepisy”	8.35 „Zdrowie z bożej apteki”	23.00 „Fenomen polskości” film dok.
21.35 S. „Velvet”	17.40 „Magazyn z Wysp”	8.45 S. dok. „Dzika Polska”	8.55, 18.55 „Poczet wielkich Polaków”	23.50 „Od zmiernych do świtu” film dok.
22.30 S. „Stulecie Winnych”	18.00 Teleexpress	9.35 „Piosenką przez historię”	9.00 Informacje dnia	
23.30 S. „Osiecka”	18.15 Tour de Pologne	9.45 „Po PRLu”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	
	18.25 S. „Pogranicze w ogniu.”	10.15 S. „Detektywi na wakacjach”	9.35 „Każdy maluch to potrafi”	6.00, 11.00, 20.00 Fani czterech kótek
8.00 „Muzyczne poranki”	19.30 „Informacje kulturalne”	10.40 „Przeczytaj mi tę historię”	9.50 „Słowo życia”	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
8.20 „Vistuliada 4”	19.45 „Czym żyje świat”	10.50 „Polski Gdańsk” film dok.	10.00 „Niewizerunkowy” reportaż	10.00 Skarby z szopy
8.55 „Niedziela z...”	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	11.00 S. dok. „Wszystkie kolory świata”	10.30 „Sanktuaria polskie”	10.30 Walka o bagaż
9.45, 22.45 „Informacje kulturalne”	20.30 Wiadomości	11.50 „Przyrodnicze opowieści Włodzimierza Puchalskiego”	10.50, 20.25, 0.55 Świąty na każdy dzień	12.00 Łowcy staroci
10.10, 19.50 S. „Robin z Sherwood”	21.20 S. „Blondynka”	12.20 „W Polskę jedziemy”	11.00 Audiencja generalna papieża Franciszka w Watykanie	13.00 Łowcy staroci: renowacje
11.15 „Szatan z siódmej klasy” film fab.	22.55 „Zoom Polonii”	12.45 „W kotle historii”	12.00 „Marianie w Kazachstanie” (8) film dok.	14.00 Ocalić dom
11.15 „Szatan z siódmej klasy” film fab.	23.05 „Polonia 24”	13.05 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	12.20 Muzyczne chwile	16.00 Zarobić na kamperach
13.15 S. „Pogranicze w ogniu”	23.35 „Lato, muzyka, zabawa”	13.15 S. „Blondynka”	12.25 „Jestem mamą”	17.00 Skarby z szopy
14.30 „Na północ od Kalabrii” film dok.		13.55 „Był taki dzień”	12.40 „Prosto o gospodarce”	17.30 Dom na piaskach
15.55 „Śniąc o Murakamim” film dok.	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek	14.00 „Wędrowiec Polski”	13.00, 19.00 Modlitwa	18.00 Łowcy staroci
17.05 „Cwał” komediodramat	8.10 „Jedziemy”	14.30 „Generał Władysław Sikorski. Tajemnica		19.30 Jak to działa?
19.05 „Zaginione Skarby” film anim.	8.50 „Agrobiznes”			21.00 Salon marzeń Shorta
19.15 „Przestrzeń	9.00 „Jedziemy dalej”			23.00 Sposób na remont
	9.20 „Minęła 8.”			00.00 Nagi instynkt przetrwania
	10.10 „Minęła 9.”			
	10.40 Plan dnia			
	11.30 Serwis Info Dzień			
	13.00 Info Raport			

Polskie Studio Teatralne w Wilnie
Polski Teatr "STUDIO"
Wielofunkcyjny Ośrodek Kultury
w Rudominie

6 lipca,

18.00

Cmentarz,

Miedniki Królewskie

DZIS
DO CIEBIE PRZYJŚĆ
NIE MOGĘ

Obchody 79. rocznicy Operacji
"Ostra Brama" w Miednikach Królewskich

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego

TVP
WILNO

KURIER
WILENSKI

Wilo@teka.lt

KUPNO

Najdrożej na Litwie kupujemy lasy (dojrzałe, młode, na drewno, poręby), ziemię i zagrody. Tel. 8 651 39 039

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. 8 686 03 070

Kupię mieszkanie. Może być bez remontu. Proponować różne warianty. Tel. 8 683 73159

Skupujemy części zamienne do rosyjskich samochodów osobowych i ciężarówek. Tel. (8-5) 269 95 19, 8 698 36 995

W konkurencyjnych cenach skupujemy samochody. Załatwiamy dokumenty. Wasz samochód – nasza troska. Tel. 8 602 05 044

Skupujemy samochody w dowolnym stanie. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się na miejscu. Tel. 8 611 33 626

Kupię samochód terenowy (lit. visureigis). Tel. 8 688 56 717

Kupujemy ziemię, las, suchy las. Cięcia sanitarne. Rozliczamy się od razu. Tel. 8 606 01 125

Kupię dokumenty (wniosek) na działkę ziemi niepodlegającej zwrotowi. Rozliczamy się od razu. Tel. 8 692 88 088

Kupujemy działki pod budowę w Wilnie i rejonie wileńskim. Wykonujemy projekty. Szybkie rozliczenie. Tel. 8 606 01 125

USŁUGI

Usługi cmentarne. Montaż pomników, nagrobków, płyta nagrobkowa – grobowce. Renowacja mogił, układanie kostki brukowej, wypełnienie kruszonym

kamieniem i inne prace. www.gravas.lt, Vilnius, tel. 8 670 06 868

Wywóz śmieci. Transport ładunków. Profesjonalny zespół wykona prace wyburzeniowe. Tel. 8 678 003 83; 8 679 46 521

Pokrycie dachowe, naprawa. Dostawa materiałów. Gwarancja pracy. Niedrogo i jakościowo. Tel. 8 606 97 218

Remontujemy pokrycia dachowe, fasady. Wieloletnie doświadczenie. Tanio kompletujemy materiały, udzielamy gwarancji. Tel. 8 677 34 202

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno. Tel. 8 684 30 018

SPRZEDAŻ

Sprzedam suchą tarcicę (tzw. „piłomateriały”) o rozmiarach: 0,1x0,1x6; 0,05x0,200x6; 0,05x0,075x6; 0,02x0,12x6. Tel. 8 618 41 164

TOWARY ELEKTRONICZNE:

- Anteny • Odbiorniki
- Sygnalizacje • Pulpity
- Narzędzia • Przewody
- Głośniki • Akumulatory

www.taisykla.com
tel. 8 52 33 46 70

UM
UTENOS MĒSA

DROGO SKUPUJE BYDŁO
8 620 33544
Płaci od razu!

KAWIARNIA SULTINIAI

- Smaczne pierożki z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy: Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91, +370 612 62339

KUPUJEMY LASY

DOJRZAŁE, MŁODE, NA DREWNO, PORĘBY, ZIEMIĘ, ZAGRODY W CAŁEJ LITWIE 8 676 41155

NAPRAWIAMY

- telewizory (LCD, plazmowe)
- komputery • monitory
- kamery wideo
- cyfrowe aparaty fotograficzne
- wieże muzyczne i inną aparaturę dźwiękową
- telefony komórkowe, radiotelefony
- mikrofalówki, odkurzacze.

Wykonujemy skomplikowany remont. Udzielamy gwarancji.
Vilnius, ul. Kauno 34
tel. 8 655 22234
www.taisykla.com

UAB „Krekenavos agrofirma”

SKUPUJEMY BYDŁO

KROWY, CIELICE, BYKI
WEDŁUG WAGI RZEŹNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
WAZY, PŁACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. (8 620) 61179

Hotel w Wilnie na sezon turystyczny zatrudni **dyżurnego administratora**
Wymagania: znajomość języka polskiego oraz angielskiego (podstawy).
Wynagrodzenie: około 100eur za dobę
Tel. 8 699 54718

KELIU VĒLIAVĀ UŽ UKRAINĀ NATO

07.07

07.13

Wywieś flagę Ukrainy w dniach 7-13 lipca!

BLUE / YELLOW #StiprūsKartu

27 razy zdawał egzamin na studia

Pewien Chińczyk po raz 27. przystąpił do egzaminu, uprawniającego do studiowania. I znowu oblał. Teraz 56-letni mężczyzna przyznaje, że jest bliski porzucenia marzeń o byciu „inteligentem”. Dorobił się pokaźnego majątku na działalności własnej firmy, ma żonę i syna. Do pełni szczęścia brakuje mu jednego – wyższego wykształcenia. Od 40 lat mężczyzna bez powodzenia próbuje zdać egzamin, który otwiera podwoje chińskich uniwersytetów. Po raz pierwszy przystąpił do niego w 1983 r. Liang w gronie 13 mln uczniów w całym kraju, przystąpił po raz 27. do „gaokao”, jak nazywa się ten 2-dniowy egzamin. Poznał rezultaty. I znowu oblał.

Fot. Pixabay.com

„Antyczna pizza” na fresku w Pompejach

Antyczna poprzedniczka pizzy widnieje na malowidle odkrytym na terenie wykopalisk w Pompejach na południu Włoch. Do takiego wniosku doszli eksperci, analizując fresk przedstawiający martwą naturę, odsłonięty na ścianie domu na obszarze miasta, zniszczonego w 79 roku przez wybuch Wezuwiusza. Malowidło przedstawia elegancką srebrną tacę z jedzeniem. Są na niej owoce, w tym ananas, daktyle i granaty; kieliszek wina, a obok niego okrągły placek, przypominający obecną focaccię z dodatkami na wierzchu. Ze względu na brzegi placek wygląda jak pizza, ale nie może nią być, bo – jak się przypomina - nie było jeszcze wtedy jej podstawowych składników, przede wszystkim pomidorów, a tym bardziej mozzarelli. Placek uznano jednak za antenata obecnej pizzy. Znalaziska tego dokonano w przedsionku domu, graniczącego z pozostałościami antycznej piekarni, odkrytej pod koniec XIX wieku.

Wyrzył imiona na murze Koloseum

Turysta wyrzył kluczem imiona swoje i dziewczyny na murze rzymskiego Koloseum. Nie wiadomo, kim jest. Jeśli zostanie ustalony, grozi mu kara do roku więzienia i od 15 tysięcy do ponad 18 tys. euro grzywny. Włoski minister kultury jest oburzony zachowaniem młodego mężczyzny, który kluczem wyrzył na murze Koloseum imiona swoje i dziewczyny. Napis ten brzmi: „Ivan+Hayley 23”. Włoski minister kultury Gennaro Sangiuliano na wiadomość o kolejnym takim zdarzeniu oświadczył: „To coś strasznego, niegodnego i dowód braku cywilizowanych manier”.

Fot. Wikipedia.org

Fotomigawka

■ Koncert polskiej pianistki Zuzanny Pietrzak zamknął cykl koncertów „Kristupo Pikniki” Fot. Marian Paluszkiwicz